11191

LEIDYKLOS DOVANA
Perduota Liet.
Bibliogr. Tarnybos

LITH.BIBL.SERVICE
1132 WALNUT STREET,
DANVILLE, ILL.61833

DARBININKAS

L. NR. 59. SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. TREČIADIENIS - WEDNESDAY, RUGSĖJIS - SEPT. 8, 1965 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 10 CENTŲ

Ažijoje karo gaisras auga - ar pavyks jį užgesinti?

Bandymas Jungt. Tautom ir sąjungom, ar jos pajėgia išlaikyti taiką, ar sąjungos gina sąjungininkus nuo agresijos, ar karinė parama negundo leistis į karą?

Karas tarp Indijos ir Pakistano labiausiai dėmesio centre. Pakistanas rugsėjo 5 įsibrovė jau ne į Kašmiro, bet į Indijos teritoriją per 14 mylių. Indija rugsėjo 7 įsibrovė kitoj vietoj į Pakistano teritoriją per 16 mylių. Veikia tankai, lėktuvai, parašiutininkai iš abiejų pusių. Žmonių aukos skaičiuojamos šimtais.

Karas išsiplėš ar bus sulaikytas? Kom. Kinija jį kursto, skelbdama, kad remia Pakistaną. Amerika ir Sovietai rodo formalų neutralumą. Amerika tiesiogiai ir per Saugumo Tarybą ragino abidvi puses sustabdyti karo veiksmus ir pasitraukti į buvusią padėtį, nustatytą J. Tautų 1949 m.

Tuo tarpu nei Pakistanas nei Indija nerodo noro Saugumo Tarybos raginimo paklausyti. Pakistanas kreipės į Cento organizacijos narius, kurie yra įsipareigoję vienas kitą saugoti nuo agresijos. Amerika formaliai nėra tos organizacijos narys, bet ji dalyvauja įvairiose tos organizacijos komisijose. Ta organizacija pastatyta prieš egzaminą, ar ji savo įsipareigojimus vykdys. Pakistanas taip pat paskelbė atsišaukimą į J. Tautas ta prasme, kad Pakistanas vykdo chartos principą — reikalauja Kašmirui apsisprendimo. Egzaminas J. Tautom, ar jom pavyks vėl užglostyti padėtį, kaip ji buvo užglostyta 1949 nevykdant apsisprendimo reikalavimo, o tik paskelbiant paliaubas.

Indijos kariuomenės esą 825,000 bendram Indijos gyventojų skaičiui 470 mil., Pakistano kariuomenės 230,000, o gyventojų 101 mil. Tačiau Pakistano kariuomenė esanti geriau ginkluota ir geriau treniruota.

Indija paskelbė protestą, kad Pakistanas vartoja Amerikos tankus ir lėktuvus. Pakistanas paskelbė, kad Indija vartoja Sovietų ir anglų ginklus. Toki tos karinės paramos vaisiai. Vakaruose labiausiai baiminamasi, kad kom. Kinija gali paremti Pakistaną ir tokiu būdu išplėsti gaisrą Azijoje.

Daugiau vilčių, kad užgesins

— Rugsėjo 7 karo veiksmai buvo didinami iš abiejų pusių — lėktuvai bombardavo abiejų šalių sostines.

— JT gen. sekretorius išvyko paliaubų daryti. Indija dar prieš tai pasakė, kad JT intervencija nepageidaujama. Intervencija iš šalies tik supainioja reikalus, kurie sprendžiami tarp dviejų šalių.

— Amerika nutraukė abiem pusėm karinę paramą.

— Pakistanas kreipėsi į Sovietus tarpininkauti. Sovietai mielai sutiko ir pirmiausia pasiūlė grįžti į buvusias pozicijas.

— Anglija paskelbė, kad Pakistano nerems. Tuo pareiškimu parodyta, kad Cento sąjunga tik fikcija (Sąjungą sudaro Anglija, Pakistanas, Persija, Turkija, bendradarbiaujant Amerikai).

— Kom. Kinija kaltino Indiją pradėjus karą.

— **H. Tribune kaltę skiria Indijai**, kad ji ėmėsi ginčijamą klausimą spręsti ginklu, nežiūrėdama, kad tuo gali pasinaudoti Kinija. Journal American dar prieš tai pavadino Indijos vyriausybę didžiausiu veidmainiu, kuris žodžiais smerkė agresiją, o darbais ją vykdė.

Kitų šalių reakcija daro įspūdį, kad karas vėl gali būti apglostytas nesprendžiant paties klausimo, dėl kurio kilo karas — Kašmiro likimo.

MSGR. A. GIOVANNETTI pabaltiečių dienoje mišias aukojo Vatikano paviljone. Nuotr. R. Kisieliaus.

Lietuvos mokyklose naikinamos Chruščiovo įsakytos reformos

Tarybinis mokytojas rugsėjo 1 paskelbė, kad lietuvių ir rusų kalbom geriau išmokti ir mokinių darbo naštai palengvinti **pradžios ir vidurinis mokslas iš 10 metų pakeliamas į 11 metų.**

Taip pat: vietoj "gamybinio mokymo", kuris turėjo būti atliekamas fabrikuose, įvedamas vidurinėse mokyklose "gamybos pagrindų kursas". Tokiu būdu specialybės mokytis jaunuolis paliekamas specialioje mokykloje.

Tais nutarimais naikinamos Chruščiovo primestos "reformos", nors 10 metų mokslas ir nebuvo spėtas praktiškai įvesti. Nepriklausomoje Lietuvoje buvo taip pat 11 metų laikas. Pačioje Rusijoje pasilieka 10 metų.

Popiežius atvyks į Jungt. Tautas

Popiežius Paulius VI atvyks į Jungtines Tautas, siekdamas sudramatinti apeliaciją į tautas už taiką. Tam numatyta spalių 4. Ar matysis su prezidentu Johnsonu, neaišku. Kai buvo Indijoje, popiežius nevyko į sostinę, bet į Bombejų, kur buvo eucharistinis kongresas atvyko Indijos ministeris pirmininkas.

VATIKANE: prieš ketvirtą sesiją

Vatikano II susirinkimo ketvirta sesija prasidės rugsėjo 14. Prieš prasidedant katalikų gyvenime eina dvi kraštutinumų bangos. Viena bažnytines reformas laiko klaida. Kita reformas nori išplėsti anapus ribų, kurias skyrė pats Vatikano susirinkimas. Popiežius Paulius jau kelintu kartu skelbia įspėjimus nuo kraštutinumų. Rugsėjo 6, priimdamas amerikiečių kolegijos Romoje studentus, vėl kalbėjo apie reikalą taikyti naujus metodus, bet įspėjo, kad: "Kartais siūlomi nauji sprendimai, bet jie ne visada sutinka su Bažnyčios mokymu ir principais". Vėl ragino žiūrėti, kad nauji metodai išlaikytų Bažnyčios dvasią ir autoriteto pripažinimą.

— **Kanados min. pirm. Pearsonas** paskelbė naujo parlamento rinkimus lapkričio 8. Tikisi gauti daugiau atstovų. Dabar iš 265 parlamento narių liberalų tėra 127.

— **Kom. Kinija** daro pastangų, kad Azijos-Afrikos konferencija būtų sušaukta kuo greičiau. Nori ją panaudoti kaip platformą agitacijai prieš Ameriką.

— **Italijoje** 4 dienų lytūs pridarė potvynius, kuriuose žuvo 34 ir didesnio skaičiaus dar pasigendama. Roma iš visų pusių apsupta vandens, bet neturi ko gerti: vandentiekis atjungtas dėl galimo užkrėtimo. Už vandenį moka spekuliacines kainas. Romoje nukentėjusią varguomenę rugsėjo 4 lankė popiežius.

Austrijoje, pietinėje daly, Drau upės tiltas dėl potvynių griuvo. Visoje Austrijoje žuvusių priskaitoma 18.

— **Albert Schweitzer**, sulaukęs 90 metų, mirė rugsėjo 7 savo pastatytoje ligoninėje Lambarene, Gabono valstybėje, paaukojęs visą savo gyvenimą džiunglių gyventojam.

PABALTIEČIŲ DIENOJE lietuvių šokėjų grupė. Nuotr. V. Maželio.

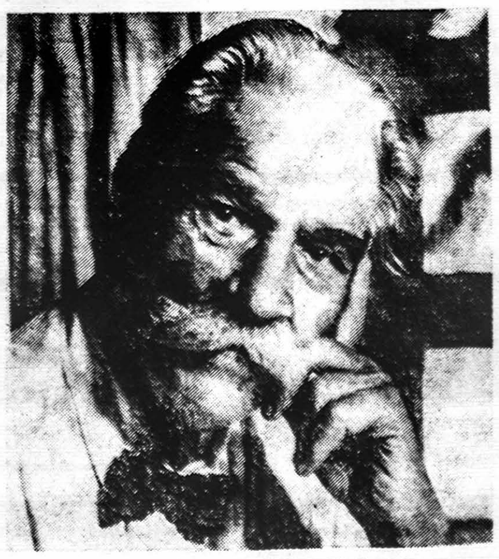

ALBERT SCHWEIZER rugsėjo 7 mirė.

SANTO DOMINGO: rūpestis baigėsi, kitas prasidėjo — dėl tos pačios grėsmės

Dominikonų laikinę vyriausybę Amerika pripažino ir skyrė 20 mil. paramą. Tačiau į ateitį žiūrima su rūpesčiu. R. Evans ir R. Novak (H. Tribune) aiškino, kad rūpestį kelia būsimieji rinkimai. Esą krašte nuotaikos sudarytos prieš amerikiečius, ir tolimesnėje propagandoje komunistai gali stiprėti, ne silpnėti. Nepasisekė jiem paimti valdžios ginklu, norės paimti balsavimo keliu. Dar aktualesnis rūpestis — kariuomenės santykis su laikinaja vyriausybe. Laikinosios vyriausybės radijo pranešėjas (komunistas) paskelbė, kad gen. Wessin y Wessin turi būti išvarytas iš krašto. Tai sukėlė kariuomenės aliarmą. Per savo radiją ji paskelbė nuogąstavimą, kad su laikinąja vyriausybe atgyja komunizmo grėsmė. Nors radijo kalbėtojas tuojau buvo pašalintas, bet įtampa liko. Juo labiau, kad komunistai atsisako atiduoti ginklus, jei gen. Wessin liks krašte.

Amerika mėgino padėtį lengvinti, kalbindama generolą, kad jis išvyktų. Tas paskelbė, kaip Chicagos Tribune rašo, kad CIA pareigūnai mėgino jį papirkti, siūlydami jam už pasitraukimą 50,000 dol. Bet jis atmetęs. Iš generolo pusės buvo paskelbtas kaltinimas, kad Amerikos Valstybių Organizacijos jėgos atsistoja komunistų pusėje. Valstybės departamentas nieko neskelbė.

Maskva rodo šaltį

"Rusai dabar nenori būti sučiupti viešai padavę mums ranką", informavo Amerikos diplomatas Maskvoje. Times aiškina, kad tai dėl Vietnamo. Dėl jo sovietai nutraukę ir kai kuriuos kultūrinius mainus su Amerika. Tačiau mielai sutinka turistus, kurie atvyksta su Amerikos doleriais. Laikraštis tebesmerkia FBI direktorių Hooverį ir "dešiniųjų ekstremistų" grupes, kurių spaudimas sukliudė patvirtinti konsulatais pasikeitimo sutartį.

Lenkai Maskvos pėdom

Prez. Johnsonas paskyrė atstovu į Varšuvą John A. Gronouski, lenką, tikėdamas, kad jam seksis geriau suartinti Lenkiją su Amerika. Lenkijos komunistų partijos sekretorius Gomulka rugsėjo 5 atkirto, kad geri santykiai palaikomi ne žodžiais, bet darbais: tegul Amerika traukiasi iš Vietnamo; tegul neprileidžia Vokietijos prie atomų. Gomulkos žodžiai toki pat kaip Maskvos.

DĖL VIETNAMO:

Vietnamo kare nei derybose nieko naujo. Nauji politikų pareiškimai. **Goldwateris** pareiškė kad pritaria prezidento politikai Vietname, išskyrus Johnsono daromai išimčiai Hanoi. **R. Nixonas,** kuris lankėsi Vietname, pasisakė prieš derybas, kol š. Vietnamas neatitraukė savo kariuomenės. **Times** vedamajame apkaltino Nixoną, kad jis "nerealus" ir norįs daryti propagandą būsimiems rinkimam.

— **Darbo dienos** savaitgaly keliuose žuvo 572, tai 11 daugiau nei rekordinis skaičius prieš porą metų.

ATSTOVYBĖS STOKOJA ŠALIŲ —

Vėl registruojame amerikiečių spaudos balsus apie Lietuvą: dabar apie Lietuvos, Latvijos atstovybes sostinėje

N. Y. Herald Tribune mažiau duoda informacijos apie Baltijos kraštus nei N.Y. Times. Tad šiemet buvo staigmena, kai H. Tribune paraše vedamąjį ryšium su Baltijos valstybių okupacijos sukaktim. Vedamasis buvo taikliai ir nedviprasmiškai nukreiptas prieš okupantą. Šio sekmadienio H. Tribune vėl informacija apie Latvijos ir Lietuvos atstovybes Washingtone su atstovų Arnolds Spekke ir Juozo Kajecko nuotraukom prie savų atstovybių.

Speciali korespondentė Judith Stahl Viorst iš pasikalbėjimo su atstovais pateikė informacinius faktus: Latvijos atstovas 78 metų, Lietuvos atstovas 68, Latvijos atstovybės štabe yra 6 žmonės, Lietuvos 3, atstovybės išsilaiko iš jų buvusių vyriausybių deponuotų fondų; atstovai įrašyti "Mėlynojoj knygoj, diplomatų biblijoj"; priimami Dean Rusko ir Lyndon B. Johnsono; švenčia nepriklausomybės šventes ir jose priimineja kitus diplomatus . . .

Tačiau visus šiuos faktus korespondentė apgaubia rudenine nuotaika. Tokia nuotaika kyla iš nesutarimo tarp šio meto politinės eigos ir Baltijos diplomatų padėties. Politinėje eigoj: nors oficialiai Baltijos diplomatai laikomi buvusių vyriausybių atstovais, bet departamentas tyliai sutinkas, kad galimybės nepriklausomybei esančios nereikšmingos; nors jie tebeturi diplomatinį pripažinimą ir neliečiamybę, bet jie stokoja savo šalies; nors Amerika laikosi politikos nepripažinti pavergimo, bet Latvijos ir Lietuvos žmonės, norėdami aplankyti savo kraštus, vizos eina į sovietinius konsulatus . . . Ir kai korespondentė nukreipia akis į atstovybių sienose sukabintus portretus, jai rodosi, kad tų žmonių drabužiai yra iš kitos eros. Su esamos padėties nuotaika nesiderina atstovų nuotaikos. Esą nei Spekke nei Kajeckas nerodo desperacijos. Jie tebėra optimistai. "Mes nepasiduosime. Nėra pagrindo pasiduoti. Mūsų laikas ateis", pakartoja jį Spekke žodžius. Nukreipia korespondentė dėmesį į diplomatų amžių — "senoji diplomatų gvardija" nyksta: Spekke atkeltas iš Romos, kai Latvijos ministeris Washingtone 1954 mirė: J. Kajeckas, patarėjas nuo 1940, pakilo į Nr. 7, kai jo pirmatakas 1957 mirė. Tik sauja diplomatų likus ir daugumas jų per 60. Iš kur bus diplomatų kita generacija? — kelia klausimą korespondentė. "Tai tikrai problema", sutinka J. Kajeckas. "Geriausias šaltinis naujiem diplomatam, ministeriai sutinka, būtų pačios Baltijos valstybės, vėl laisvos, nepriklausomos". Bet kada kyla klausimas, kaip ir kada, jų atsakymai daros neryškūs ir pagal politinio egzilio garbingą tradiciją: "Tironija, kaip šioji, negali trukti amžinai", kartoja atstovo J. Kajecko žodžius, kuriuos paremia su įsitikinimu Spekke: "Dalykai pasikeis — absoliučiai. Istorija yra istorija".

Baltijos diplomatai, teko girdėti, nebuvo visa širdim patenkinti aprašymu. Jų nepasitenkinimas tikriausiai tenka ne korespondentei, bet jos sumaniai atvaizduotai esamos politinės padėties ir Baltijos valstybių atstovavimo tragikai, dėl kurios vertinimo teks pasisakyti skyrium.

— **Goldwateris** iškėlė 2 mil. civilinį ieškinį pornografinės spaudos leidėjui Ralph Ginzburgui, kuris savo magazine Fact skelbė, kad 51.189 psichiatrai pripažįsta Goldwaterį netinkant prezidento pareigom.

— **Popiežius Paulius VI,** pranešama papildomai, J. Tautose pasakys kalbą, atlaikys mišias viename iš New Yorko didžiųjų stadionų ir tą pat vakarą išvyks atgal. Atvykti pakvietė J. Taugen. sekretorius.

— **Betsy hurikanas** rugsėjo 7 palietė Miami 81 mylios vėjais, Bahamos sostinę Nassau 150 mylių ir pridarė milžiniškų nuostolių, esąs stipriausias per 36 metus. Užima 600 mylių plotą, eina pamažu į vakarus.

Bulvės buvom labiau pasiilgę kaip mėsos

Aš buvau pasmerkta mirti (2)

Atvykusi iš Lietuvos pasakojo apie savo pergyvenimus Lietuvoje rusam antru kartu atėjus. Iš jos buvo atimtas ūkelis, turėjo registruotis kasdien saugume. Per tas dienas visko matė. Matė prievartaujamas moteris. Matė vežimus į Rusiją. Matė ir paprasčiausius plėšimus.

Gražiau apsirengęs nė Kretingoje negalėjo pasirodyti. Būdavo užpuolamas ir nurengiamas. O rūbus — pasakojo moteris — ruskiai nuveždavo į kitą miestą ir parduodavo. Patys nepardavinėdavo, bet pagaudavo kokią moterį ar kokį senuką, pristatydavo, kad parduotų, o patys už kampo žiūrėdavo ir saugodavo, kad tas pardavėjęs su pinigais nepabėgtų.

Sunku visus žiaurumus ir aprašyti. Tik tas juos gali suprasti, kas pats yra kentėjęs rusų rojuje. Aš pati — pasakojo ji — buvau daugel kartų mušta ir primušta. Atsigavau, bet atmintis liko smarkiai pažeista.

KALĖJIME DĖL VYRO

1946 metais mane suėmė ir uždarė kalėjime — Veiviržėnuose. Vėliau iškėlė į Kretingą, kur buvau labai smarkiai tardoma ir kankinama. Buvau kaltinama dėl savo vyro. Sakė, kad jis partizanas ir kad aš jį remiu. Reikalavo, kad jį išduočiau, kad pasakyčiau, kur jis laikosi. Apie savo vyrą nieko pasakyti negalėjau. Tikrai nežinojau, kur jis yra. Kai artėjant rusam frontas palūžo, žmonės pradėjo bėgti, kas kur galėjo. Tuomet nutrūko mano ryšiai su vyru, ir nežinojau, kur jis yra, pabėgęs ar suimtas. Daugelis mėgino bėgti, bet buvo atkirsti ir turėjo grįžti. Kiti buvo suimti.

Kretingos kalėjime, kai aš buvau, buvo tuo metu 180 žmonių. Daugiau buvo vyrų. Įvairiausių profesijų — darbininkų, ūkininkų, tarnautojų. Kalėjimas buvo čekistų priežiūroje ir priklausė sunaikinimo batalionui. Čekistų viršininkas buvo rusas Makarovas. Tardymai buvo žiaurūs — mušė, tampė, paskui įmesdavo į rūsį, kuriame buvo vanduo, o žiemą ledas. Išbuvęs tokioj kameroj vėl buvo tardomas, paskui įleidžiamas į įprastinę kamerą. Nors joje nebuvo nei čiužinio nei narų, bet džiaugeisi, kad bent galėjai pabūti sausoje kameroje. Pasidėjęs savo batus ar švarkelį po galva, manai, kad dabar jau gausi pasilsėti. Staiga suskamba raktai, ir vėl ateina čekistai tikrinti, ar niekas negriauja sienos, rengdamasis pabėgti, ar kaliniai ko kito neišsigalvoja. Sudreba širdis, kai pamatai čekistus; nežinai, kam iš mūsų dabar bus eilė. Tik širdy meldiesi — prašai Dievą, kad nuodėmes atleistų; neprašai išgelbėti nuo mirties, nes mirtis jau nebaisi. Tikrindavo kiekvieną naktį. Ir nebuvo tos nakties, kad ko nors neišvestų. Po tokio apsilankymo išgirsti subildant duris, suūžiant mašinos motorą. Mūsų likimo broliai buvo išvežami ir daugiau nebegrįždavo.

Paprastai juos nuveždavo už Darbėnų į pušynėlį ir ten sušaudydavo.

Maistas kalėjime buvo blogas; 80 kibirų vandens katile būdavo maždaug vienas kilogramas mėsos. Pakabintas ant šniūrelio jis virdavo, kol išvirdavo, o išviręs pranykdavo. Sakydavo, kad jį sudorodavo šeimininkė su čekistais. Vieną kartą per dieną duodavo truputį miltais ar kruopom pamaišyto vandens. Galvodavom: kad nors druskos pridėtų daugiau; nors vandens galėtum prisigerti. Bulvės buvom pasiilgę labiau kaip mėsos.

Visi kaliniai turėjo dirbti čekistų priežiūroje. Kartą viena kalinė, dirbusi už kalėjimo, rado sušalusią bulvę. Pasislėpus parsinešė į kamerą. Pusę bulvės gavau ir aš. Buvo taip skani kaip medus. Svajojom: o kad atsitų tokia diena, kurią nors bulvių gautume privalgyti, tada ir mirti būtų lengviau, nes iš čia išeiti jau nebebuvo vilties.

Kurie turėjo giminių ar artimųjų laisvėje, dėjo į juos viltis. Jie galėjo įduoti ką nors esantiem kalėjime, tik reikėjo parodyti sargui butelį samagono. Buvo uždrausta ką nors įduoti kaliniui, bet čekistai, pamatę butelį, tapdavo malonesni ir atneštą pundeliuką perduodavo kaliniui. Jei būdavo atnešamas didelis duonos gabalas, tai prieš perduodami kaliniui duoną supiaustydavo gabaliukais.

KODĖL MANE PALEIDO

Kažkas man rodės įtartina, kad mane rečiau tardė. Vėliau ir visai nustojo tardę ir leido dirbti kalėjimo virtuvėje. Jutau, kad kas nors atsitiko, bet negalėjau žinoti kas. Nežinioje ir toliau virtuvėje dirbau. Virdama mėsą, taip supiaustydavau kad visa suvirtų ir niekas negalėtų jos išgriebti. Tik tokiu būdu ji galėjo patekt kaliniam. Pradėjus virtuvėje dirbti gavau ir geresnę kamerą, kurioje jau buvo narai. Niekas jau naktį čia neateidavo. Pradėjau ramiau miegoti ir atsigauti.

Taip praėjo keliolika dienų, ir vieną kartą ateina virtuvės prižiūrėtojas ir veda mane pas saugumo viršininką. Makarovą. Drebančia širdim ėjau. Buvau nustebinta, kad jis rodėsi visai malonus. Jis sakė: "Šiandieną kalėjime pietų nevalgysi, mes tau užpirkome pietus valgykloje. Ten bus vežimas, kuris tave parveš į Veiviržėnus". Padavė valgyklos adresą ir toliau sako: "Esi laisva; buvai neteisingai kalinama". Išlraukė iš stalčiaus mano vyro laišką ir sa-

(nukelta į 3 psl.)

VĖLIAVĄ kelia prie lietuviškio kryžiaus pasaulinėje parodoje rugsėjo 5, Vėliavą kelia A. Vakselis, komiteto pirmininkas. Nuotr. R. Kisieliaus.

AMERIKOS ŽYDAI IR IZRAELIS

Siūloma imti pavyzdį vienybei iš žydų. Bet žydų laikraštis "Jewish Press" rodo, kad žydai nėra toki vieningi, kaip iš tolo yra susidaręs įspūdis. Ne visi žydai pritaria žydų vykdomai ar tarp žydų vykstančiai politikai.. Rugpiūčio 20 nr. Ralph H. Hykin, žydas mokytojas iš Clevelando, rašo laišką redakcijai ir pirmiausia sustoja prie mokyklinės integracijos. Esą minėtame laikraštyje buvo skelbiama, kad New Yorko viešųjų mokyklų ir žydų mokyklų integracija vyksta gerai. Jeigu jau taip viskas gerai, tai laiško autorius sakosi esąs nustebęs, kodėl New Yorko žydų bendruomenė visą laiką netyrė galimybių uždaryti žydų mokyklas?

"Per eilę metų rabinai visą laiką veikė už integraciją, rasių santykius ir negrų revoliuciją. Jie spaudė mokyklų tarybą, kad būtų rasių pusiausvyra. Faktas, kad krizė tebėra ligšiol, rodo, kiek Amerikos žydų bendruomenė turi vadovaujamos galios. Čia, Clevelande, tebėra rasės taip pat neišbalansuotos, ir rabinai stengiasi, kad mokyklų taryba pasitrauktų. Visoje padėtyje betgi keistas dalykas yra tas, kad Clevelando viešosiose mokyklose nesilanko nė vienas žydų vaikas".

Kitas dalykas dėl pačių žydų mokyklų. Apie jas laiško autorius informuoja:

"Aš esu taip pat suinteresuotas žydų mokyklom Amerikoje ir jų ateitimi, nes esu kvalifikuotas žydų mokytojas, mokslus išėjęs. Beth Midrash l' Morim. Labai yra aišku, kad kova dėl integracijos, kuri vyksta Jungtinėse Valstybėse, panaudojama kaip gudri priemonė nukreipti dėmesiui nuo to, kas vyksta žydiškose mokyklose.

"Per paskutinius šešeris metus buvome liudininkai, kaip buvo importuojami nekvalifikuoti mokytojai žydai iš Izraelio; jie perėmė raktines pozicijas, keturis-penkis kartus geriau apmokamas nei žydų mokyklų mokytojai, ir tokiu būdu buvo išvietinti kvalifikuoti amerikiečiai, kurie anksčiau buvo (kaip pvz. Cleveland, Ohio) žydų švietimo biuruose".

Imigrantai iš Izraelio naujuose postuose esą įgalinti sustiprinti mokytojų samdymą iš Izraelio. Laiško autorius ragina, kad šis faktas būtų pasmerktas visų žydų organizacijų ir spaudos. Kodėl dėl to klausimo nepasisako "Jewish Press"? klausia autorius ir pats netiesiogiai paaiškina: "Paklaustas dėl to vienas Clevelando rabinas, ortodoksas, atsakė: "Man burna užčiaupta, ir man rankos surištos." Jis atsakė — tęsia autorius — už visus Amerikos rabinus, kurie tyli, matydami, kaip amerikiečiai mokytojai sistemingai yra pakeičiami iš Izraelio bėgliais, kurie čia vaidina esą liberalai rasinėje revoliucijoje" ir "paima riebias algas mūsų sąskaiton".

"Jewish Press" tame pat nr. rodo pasitenkinimą, kad naujasis imigracijos įstatymas per artimiausius trejis metus įgalins bent 16.000 įvažiuoti iš Izraelio. Esą ligšiolinis įstatymas varžė žydų įvažiavimą iš rytų Europos komunistų valdomų kraštų, iš šiaurės Afrikos ir vidurinių rytų.

LATVIŲ tautinis šokis pabaltiečių dieną. Nuotr. P. Ąžuolo.

— HAVEN REALTY —

Real Estate • JOSEPH ANDRUSIS • Insurance

Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pinigų investacijos.

Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 val. popiet.

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. • Tel. VI 7-4477

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visokiais reikalais kreipkitės į

JOHN ORMAN AGENCY
Insurance - Real Estate

110-04 Jamaica Avenue Richmond Hill 18, N. Y.
Tel. VIrginia 6-1800

Siųskite į Lietuvą ir SSSR
DOVANŲ SIUNTINIUS

— gerą atraižą medžiagos paltui, kostiumui ar suknelei. Pasirūpinkite medžiagos išsiuntimu tuojau! Išpardavimas nepaprastai žemom *urmo kainom* atraižų vilnonės medžiagos — importuotos ir vietinės — trijose krautuvėse:

S. BECKENSTEIN, Inc.

118-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525
Cor. DELANCEY, N. Y. C.

Krautuvės atviros kasdien ir sekmadieniais, išskyrus šeštadienius, nuo 9 ryto iki 6:30 vak.

S. Beckensteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai

Važiuoti BMT išlipant Essex Street, keltis elevatorium į viršų, arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey St.

Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas!

Dabar jūs galite aplankyti savo artimuosius Lietuvoje — Mūsų įstaiga taip pat sutvarko pramogines ir biznio keliones į visus Sovietų Sąjungos valdomus kraštus. Mes parūpiname vizas, sutvarkome rezervacijas ir kt. Smulkesnioms informacijoms rašykite/skambinkit daugiausia patyrusiam Kelionių biurui į R. Europą

COSMOS TRAVEL BUREAU, Inc.

45 W. 45 Street, New York 36, N.Y. • Tel. CIrcle 5-7711

Cosmos Parcels Express Corp.

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugelio metų patyrimą siunčiant
DOVANAS - SIUNTINIUS Į USSR.
Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klijentų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus asortis rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom. Informacijų ir nemokamų katalogų gausite iš visų mūsų skyrių.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street ..... CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue ..... LI 2-1767
- SO. BOSTON 27, Mass. 327 West Broadway ..... AN 8-0068
- BROOKLYN 11, N.Y. — 370 Union Avenue ..... EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N.Y. — 600 Sutter Avenue ..... DI 5-8808
- BUFFALO 6, N.Y. — 332 Fillmore Avenue ..... TL 6-2574
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue ..... BR 8-6968
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halstead Street ..... WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road ..... TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 730 Michigan Avenue ..... VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 638-38 Bridge St., N.W. GL 8-2296
- HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Av., Tel. 233 8030, 246 0215
- HAMTRANCK, Mich. — 11333 Jos. Campau ..... TO 7-1575
- IRVINGTON 11, N.J. — 762 Springfield Ave. ..... ES 2-4685
- LAKEWOOD, N.J. — 126 - 4th Street ..... FO 3-8569
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. .. AN 1-2994
- NEWARK 3, N.J. — 428 Springfield Avenue ..... BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. ..... LO 2-1446
- NEW YORK, N.Y. 10011 — 108 West 14th Street ..... CH 3-3005
- NEW YORK 3, N.Y. — 39 - 2nd Avenue ..... AL 4-5450
- PASSAIC, N.J. — 176 Market Street..... GR 2-6387
- PATERSON 1, N.J. — 99 Main Street ..... MU 4-4619
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. ..... PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street ..... HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street ..... FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street ..... PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street ..... SW 8-2868
- YONKERS, N.Y. — 555 Nepperhan Ave. ..... GR 6-2781
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue ..... RI 3-0440

Aprūpinkite savo artimuosius ir gimines

žiemai ir Naujų Metų šventėms maistu, delikatesais, vynu
— BE PRIEKAIŠTŲ SKONIU IR RŪŠIMI,
— BE PRIEKAIŠTŲ KAINA,
— GAUSUS ĮVAIRUS PASIRINKIMAS
(miltai, ryžiai, cukrus, kruopos, sviestas, dešros, arbata, kava, kakao, medus ir kita.)

•

Aplankykite mūsų parodos salę, išsirinkite, atžymėkite dovanas savo giminėms. Pradedant automobiliais iki pūkinių Orenburgo šalikų, vilnonių medžiagų ir kita. Daugeliui prekių kainos sumažintos.

•

Užsakykite kelialapius pabūvoti 12-ką dienų poilsio namuose Kaukaze, Kryme, Rygos pajūryje ir prie Maskvos.
REIKALAUKITE MŪSŲ ILIUSTRUOTŲ KATALOGŲ

PODAROGIFTS, INC.

220 Park Ave. South, New York 10003 — Tel. 228-9547

PIRMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE
VOKIŠKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI
Mūsų krautuvėse geriausios dešros
Kelionei ir TV užkandžiui — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai
Užeikite — įsitikinsite!

6 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 6

New Yorke — 1654 2nd Avenue — TR 9-3047
(Tarp 85 - 86 g-vių)
Ridgewoode — 56-54 Myrtle Ave. — VA 1-7068
Astorijoje — 28-28 Steinway St. — AS 4-3210

Hempsteade — 310 Front Street — IV 3-5540
Flushinge — 41-06 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights — 82-10 37th Avenue — DE 5-1154

WEISS & KATZ, INC.

187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GR 7-1130
DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA
— DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ —

- Vyrų ir moterų eilutėm, apsiaustam, suknelėm ir kt.
- Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės
- *Specialiai žemos kainos* siunčiant audinius į užsienį
- Mes padidinome savo patalpas. kad galėtume geriau patarnauti klijentams. Prašome užeiti ir pasižiūrėti.

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS
IMPORTUOTOS IR VIETINĖS

Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — Geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

SUPERIOR PIECE GOODS CORP.

Tel. AL 4-8319 • 200 Orchard St., New York, N.Y. 10002

DARBININKAS 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN 21, N. Y.

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923

THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.
1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

Prenumeratos kaina $7.00 — Subscription per year $7.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUŽIEDĖLIS

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Pradedant naujus mokslo metus

Mokslo metų pradžia kelia vieną klausimą, kuris yra labai reikšmingas tiek atskiram asmeniui, tiek jo tautinei ar rasinei grupei, tiek ir visai šio krašto bendruomenei.

Statistikai apskaito, kad šįmet dėl vienokių ar kitokių priežasčių nutrauks savo mokslą apie vienas milijonas studentų. Prasčiausia iš tų priežasčių yra to, kai aukštesnis mokslas yra laikomas prabanga, be kurios galima ir taip gerai išsiversti. Tai neišmintingas ir žalingas kai kurių jaunuolių nusiteikimas. Jis žalingas tuo, kad tik vėliau parodo karčius savo vaisius: užkerta ateityje galimybę gauti geresnį darbą ir didesnį atlyginimą. Pabrėžiama: niekada mokslas ir auklėjimas nebuvo taip tvirtai susiję su darbu ir atlyginimu, kaip dabartiės metu. Ir nurodoma: kas mokosi mažiau negu aštuonerius metus (tai kone visiem privaloma), tegali uždirbti ligi 3000 dol. (bendrai imant); kas mokosi apie 10 metų, pasiekia vidutiniškai 5000 dol. atlyginimo metam; kas praverčia savo išsilavinimui 15 ir daugiau metų, užsipelno į 10,000 dol. atlyginimą. Čia, be abejo, neįmama dėmesin tie reti ir išimtiniai atvejai, kai verslu, prekyba ar kokiu nepaprastu išradingumu uždirbami šimtai tūkstančių. Bet ir tokiais atvejais didele ramstimi yra didesnis išsilavinimas.

★

Vienu tik atlyginimu, žinoma, mokslo matuoti negalima. Ne vien pinigai svarbu, nors geresnis uždarbis gali būti ir ir dažnai yra asmeninės gerovės laidu. Svarbu ir tai, kad mokslas pakelia visuomenės kultūrinį lygį ir veda kaskart vis didesnės pažangos keliu. Čia nesunkiai galime pastebėti, kaip įvairiatautėje šio krašto bendruomenėje kai kurios tautinės grupės bei rasės yra nuo kitų atsilikusios ir kaip jos visam kraštui dėl to sudaro sunkių problemų bei rūpesčių.

Net ir į lietuvių visuomenę žvilgterėję, rasime išsilavinimo skirtumą tarp senosios ir naujosios imigracijos. Amerikos pirmieji lietuviai neturėjo tokių gerų sąlygų kaip dabar nei patys mokytis nei savo vaikų leisti į mokslą. Naujai atvykusieji buvo daugiau prasilavinę Lietuvoje ir čia, kad ir sunkiom pradžioje sąlygom, savo vaikus stengėsi stumti iki kolegijos baigimo.

Dabar jau, galima sakyti, yra susilyginęs abiejų imigracijų jaunimas, tačiau vis dažniau jo eilėse pasitaiko iškritančių iš aukštesnės mokyklos. Lietuviam tai didelis nuostolis, nes juo daugiau kas turi mokytesnių žmonių, juo jis yra įtakingesnis. Nedidelei tautinei grupei tai labai svarbu. Tad, jeigu JAV švietimo ir darbo įstaigos yra gyvai susirūpinusios, kad jaunimas siektų vis aukštesnio mokslo, tai dar labiau tai privalo rūpėti lietuviam — jų tėvam, vaikam ir organizacijom.

★

Lietuviam dar vienas klausimas degančiai opus — tai lituanistinis švietimas. Ir čia negalima sakyti, kad tai yra kokia prabanga arba "nereikalingas priedas". Jis nereikalingas tik tam, kas jau nesijaučia esąs lietuvis. Sąmoningam mokytam lietuviui privalu gerai nusimanyti apie savo tautos praeiti ir gyvenamąjį plotą, jos charakterį, papročius ir kultūrą. Viso to gerai nepažįstant, kažko stingtu ne tiktai mūsų išsilavinimui, bet ir išsiaukėjimui, mūsų asmenybei. Tai gerai suprantama tiktai vėliau. Užtat tėvų pareiga neapsileisti, bet skatinti, kad mokyklinio amžiaus vaikai uoliai lankytų lituanistines pamokas, kur tik jos yra.

Knyga anglų kalba: Lietuva sovietų valdžioje

Lithuania under the Soviets

Šiais metais pasirodžiusi Wisconsino universiteto politinių mokslų profesoriaus dr. V. Vardžio redaguota knyga **"Lithuania Under the Soviets"** yra didelis įnašas į pavergtos Lietuvos tikros padėties nušvietimą ir kitataučių informaciją apie Lietuvą. Prie knygos bendradarbių yra prisidėjusi visa eilė savo srities specialistų, gerai susipažinusių su keliamuoju klausimu: dr. Jonas Grinius, prof. Zenonas Ivinskis, dr. Tomas Remeikis, Simas Sužiedėlis, Vytautas Vaitiekūnas, dr. Vittorio Vignieri ir inž. Pranas Zundė.

Trumpa Lietuvos istorijos apžvalga (3-19 p.) parašyta **S. Sužiedėlio,** kurio darbas įneša kai ką naujo į Lietuvos istoriografiją: Lietuvos krikštu laikomas 1251 Mindaugo krikštas, o 1387 m. tik krikšto atnaujinimas, Lietuvos valdovai pabrėžiamai netituliuojami didžiaisiais kunigaikščiais, bet bendru titulu valdovais, po 1569 m. Liublino seimo Lietuva sudariusi su Lenkija federaciją, o ne uniją, kaip iki šiol mūsų istoriografijoje buvo rašoma. Gal plačiau reikėjo paliesti carinės valdžios rusifikacijos planus, kuriuos šiandien sovietinė Rusija vykdo dar su didesniu intensyvumu.

Prof. V. Stasys Vardys, kaip knygos redaktorius, didžiausia knygos dalį parengęs, parašė keturis knygos skyrius: Nepriklausoma Lietuva (21-4), Sovietų agresija (47-58), Partizanų sąjūdis pokarinėje Lietuvoje (85-108) ir užbaigiamasis skyrius "Sovietų socializmo vykdymas Lietuvoje (237-259). Pirmasis skyrius, liečias nepriklausomos Lietuvos gyvenimą, gali kelti abejojimą: ar nebūtų buvę geriau plačiau gvildenus Lietuvos padarytą pažangą per dvidešimtmeti įvairiose srityse, mažiau vietos skiriant demokratiniu laikų partiju santykiam bei diktatūriniam A. Smetonos režimui. Atrodo, kad pastaruosius klausimus be didelio knygai nuostolio galima buvo ir praleisti.

Antrame skyrelyje **"Sovietų agresija"** (1939-40) prof. V. Stasys Vardys trumpai aprašo kaip 1939 m. Maskva su Berlynu susitarė pasidalyti Pabaltiį, tik čia gal reikėjo pridėti ir slapto susitarimo teksta. Sovietu Rusijos ir Lietuvos tarpusavio saugumo susitarima ir 1940 m. birželio 15 Lietuvos okupaciją.

Apie **partizanu saiūdį** yra labai vertingas skyrelis: trumpai, kondensuotai ir sistemingai išdėstytas lietuviu partizanu veikimas prieš sovietinius okupantus. Ju veikla padalyta i du laikotarpius: aktyvusi 1944-1948 m. ir baigiamąji pasyvųji 1948-1952 m. Partizanų veikloje pasireiškia lietuvių tautos herojinis pasišventimas už laisvę ir beviltiškas laukimas pagalbos iš Vakarų Europos. Tai liūdniausias ir heroiškiausias lietuvių tautos istorijos lapas.

Prof. Z. Ivinskio išsamus skyrelis apie Lietuvos rezistenciją prieš Sovietus ir nacius karo metu. Ar šiandien reikalinga pabrėžti, kad 1941 metais Lietuvos Laikinoji Vyriausybė siūlėsi vokiečiams dėtis į karą prieš Sovietus (79)? Gal užtektų tik priminus ano meto vokiečių išdidumą ir tvirtą įsitikinimą laimėt karą, kad jie viemi gali kariauti, o užimti kraštai turi gaminti gėrybes jų karo mašinai, kaip ne karta aukštesni vokiečiu pareigūnai buvo pabrėžę. Vokiečiam nepavykus sudaryt lietuvių legiono ir ėmusis griežtu represiių prieš lietuvius, 1943 birželio 5 lietuvių konferencijos Kaune atstovus skyrė ne apskričiu viršininkai (81), bet apskričiu miestuose sušaukti visuomenės veikėju susirinkimai — jie parinko atstovus į konferenciją, tik vokiečiu okupacinė valdžia ne visus išrinktus atstovus patvirtino, o kurių nepatvirtino tiems neleido dalyvauti konferencijoje. Taip bent buvo Zarasuose ir kituose apskričių miestuose.

Dr. T. Remeikis skyriuje "Komunistų partija ir Sovietų vyriausybė" smulkiai aprašo Lietuvos komunistų partijos augimą ir jos priklausomumą nuo Maskvos. Pasak autoriaus Lietuvos komunistu partija yra viena iš Jauniausių ir silpniausių Sov. Sąjungoj. Lietuvos nepriklausomybės laikais komunistų skaičius niekad neprašoko 2000, ir daugiausia sudarė mažumos: žydai, rusai ir lenkai. 1964 m. sausio 1 d. buvo 69,522 komunistai ir 7,696 kandidatai, kas sudarė 2,68 proc. visų Lietuvos gyventojų. Veikė 4,458 partijos celės. Stalino laikais partijos centro komitete buvo 50 proc. rusų, šiandien jų procentas yra sumažėjes, bet vienas kitas rusas yra centro komitete, kaip sargūnas, kad partija neiškryptų iš Maskvos linijos. Lietuvos komunistų partijos veikimas yra griežtoje Maskvos kontrolėje, Lietuvos administracija ir 1960 m. priimtas teisės kodeksas yra tik Sovietų Rusijos kopija (132 p.).

Pavergtos Lietuvos ekonominę padėtį plačiai aprašo inž. **Pr. Zundė,** kuris tuo klausimu yra ne kartą periodinėje spaudoje rašęs. Pirmiausia čia nušviesta laipsniška Lietuvos žemės ūkio kolektivizacija. Pradžioje suvalstybinta visa žemė ir ūkiai sumažinti 30 ha (75 akrų), 1947 pradėta akcija prieš stambesnius ūkininkus, pravardžiuojant juos "buožėm" jiem uždėti keleriopai didesni mokesčiai. Tais pat metais pradėta akcija už visų ūkių kolektivizaciją. Pirmas kolchozas įsteigtas 1947 vasario mėn. Dotnuvoje; tais metais įkurta dar 20 kolchozų, 1952 m. baigta kolektivizacija. Po to žemės ūkio javų gamyba krito maždaug trigubai,

(nukelta į 4 psl.)

PREL. J. BALKŪNAS skaito maldą prie lietuviško kryžiaus pasaulinėje parodoje rugsėjo 5, pabaltiečių dieną.

ANTANAS KAUNAS vadovauja paradui nuo lietuviško kryžiaus į Vatikano paviljoną. Abi nuotraukos R. Kisieliaus.

MIESTELIS. KURIS BUVO MANO

NELĖ MAZALAITĖ

Laimėjęs "Aidų" premiją

(12)

Ir ji grėbė šieną, kai kiti buvo lankoje. Žinoma, jai padarė grėblį, tokį mažą, kad pelė paneštų. Ir kai moterys laistė daržus — kas gi žengė tarpuežiu, krypuodama naščiais? O, kokie našteliai! Ir du balti kibirėliai, ne kokie žaisliniai skardos, ne, tikri, apdainuotini liepiniai. Ir visų daržų galuose ji turėjo savo ežias, savo daržus. Jai buvo skirtas linų pasėlis, ir kiekvienas naujas veršiukas, ėrelis, ar kumeliukas buvo jos, kol paaugo ir neteko vertybės. Tiesiog nuostabu, kad namiškiai, dideli rimti žmonės, galėjo rasti tiek laiko tokiam mažam. Tačiau tie namai manė, jog čia ir yra didžiausias svoris, tas vienas vaikas. Taip meilė mato ežerus, kur tėra lašas.

Vieną žiemos dieną buvo taip gražu, kai ji atsikėlė— labai snigo, tokiais gabalais, kaip baltos lėkštės. Visi maišėsi troboje tokiu oru, ir jai patiko, ji mėgo turėti po akimis visus namiškius. Piemens galėjo nebūti, jis buvo priešas. Be to, ką ganė piemuo tokiu laiku, kai žolės nerasi nė peiliu prakasęs sniegą? Taip, visi buvo troboje, teišėjo tiktai, kai reikėjo šerti gyvulius ar atnešti malkų — ugnis degė ir degė krosnyse, ar ten, kur kabojo katilai, vienas ant vašo ir kiti ant trikojų— buvo labai linksma. Ji sekė ausimis kiekvieną grįžtantį, iš to, kaip priemenėje nusimušinėjo snieguotas kojas, buvo aišku kas įeina.

Ir koks įdomus buvo vandens sėmimas. Ji klūpėjo ant suolo prie lango, ir nė prapūsti nereikėjo stiklo — buvo labai šilta troboje ir viskas tirpo, ledas ir nosis prie lango. Ir ji regėjo, kaip byrėjo sniegas nuo svirties, kai užkabino ir užsklendė kibirą ir, kai atkelia šulinio dangtį, toje baltumoje prasiveria lyg eketė. Mergė pasilenkia žemyn, stumdama svirtį—ir čia buvo baisu, kad nepaslystų. Ar galėtų svirtis iškelti žmogų ir, jeigu ne kas žemai nepriląikytų, ar neiškeltų mergę per aukštai, iki pat svirties viršūnės? Bet mergė atsitiesia, viskas yra gerai. Ji labai trumpam pasideda kibirą ant šulinio rentenio, paskui nuleidžia žemyn, atkabina svirties sklastį ir prikabina vėl prie šulinio krašto, nuleidžia dangtį ir persikreipus neša vandenį. Paskui girdi priemenėje numušant kojas, paskui vanduo pastatomas ant suolo, prie durų — mažoji prieina ir pasižiūri! Vanduo dar linguojasi, ir jis atrodo gilus ir tamsus, tas kibiras. Mažoji apsižvalgo, įkiša pirštą į šaltą gėrimą ir aplaižo. Ir bėga pastovėti prieš ugnį.

Puiki diena, puiki ir labai nauja — jos atsiminime nežinoma: vyrai raukia nagines. Didelė oda ištempta ant stalo, ją lygina, matuoja, raižo aštriausiu peiliu, tokiu, kokio nematyti virtuvėje, paskaidar kiekvieną gabalą, atpiautą, tampo paskui smailu peiliu išpiausto begales piūvelių, tarsi katė būtų įbrėžus. Tie įpiovimai eina visu pakraščiu, to mažojo gabalo pakraščiu. Paskui atrėžia iš didžiojo baisiai siaurą šikšnelę ir ją perveria per kiekvieną įpiovimą. Ir kas išeina? Juos sutraukia, tuos suvėrimus, ir pasidaro geldelė: pirštų galai yra bukas smailumas, taip, taip, kaip sūrmaišis, ir užkulnis dailiai susikvolduoja. O šonai pasilieka lygūs, bet juos gali sutraukti kaip norėdamas, ir jeigu naginė perdidelė — tiktai sutempi ir viskas.

Ir kai jau užsimauna, tai dar ilgais raiščiais, iš tos pačios šikšnos, suvysto koją kaip vaiką, bet pirmiau eina autai. Ar esi matęs kaip vynioja autus? Reikia labai mokėti. Ir kaip šilta yra kojai, kaip lengva. Bet ne tai ji galvoja — tik žiūri, kad koja pasidaro daili. Ji nemėgsta lėlių, tačiau koją ji norėtų vystyti ir ji sako:

— Ir man.

Visi juokiasi, o labiausiai piemuo. Iš tikrųjų, koks jis piemuo, kodėl jis pasiliko per žiemą. Jau gana pykdo, kad anksti atsikelia ir sulaso gelsviausius obuolius. Bet sako, jis neturi namų ir negali išeiti. Jis čia ir gyvens, kol paaugs. Jis juokiasi, ir jam visai lengva tai daryti— jam taipgi nuraukė nagines. Ji jau reikalaujamai kartoja:

— Ir man.

Prasideda kalbos tarp didžiųjų, jie pamažu nustoja juokauti ir jau tariasi rimtai, o paskui Bočelius sako:

— Ar tikrai nori? Juk nevažiuosi į mišką malkų, kam tau reikia? Juk turi batelius, su aulais ir be aulų? Ir turi klumpes. Ar tikrai nori naginių? — O ji linguoja galvą: — Noriu.

— Tai padarysim vaikui, — sako Bočelis, — tegu lepečioja kaip Lopelis, bet šita oda per kieta.

— Per kieta, — pritaria kiti, čiupinėdami supjaustytus gabalus. Ir tą didįjį, kurio dar daug ant stalo. Gal kitą kartą mieste nupirks labai minkštos, kad pirštelių nenespaustų. Ir piemuo kiša savo dvyleki, sako: Gal vyžnų nori? Gauruotos bus su visais plaukais ir atsiduos raugu — bet bus minkstos. Ji piktai žiūri į tą nedorėlį liežuvininką. Ir neatleidžia reikalavimo:

— Noriu naginėlių.

Bočelius apsivelka kailinius ir išeina — į klėtį, sako jis, ir ilgai užgaišta. Grįžęs pasakojo, kaip jis atsiminė, jog ant klėties turėjo būti — ir buvo — veršiuko paslėpsnė, jau tokia minkšta odelytė, kad gali kniuisį iššluostyti, jeigu įkristų į akį, ir tai jam nenutrauksi sparnų — tokia švelni.

Ir padarė. O, koks nuostabus buvo laikas — visi aplinkui stovėjo, nieko nedirbdami, ir žiūrėjo, kaip Bočelius matavo koją. Ji atkiša abi ir taip sėdi, kai jau seniai nebereikia, kai jau dirba. Tada ji prilenkia savo nosį prie Bočeliaus rankų ir atsitiesia tiktai tada, kai naginėlės jau abi baigtos. Dievuli mano, kokios naginėlės! Ji apkabina jas, glaudžia prie širdies ir nepaleisdama spaudžia, paskui jau tebespaudžia jas viena ranka, o kita apkabina Bočelių ir tiek išbučiuoja visą veidą, kad neliko nė vieno plauko ūsuose ar antakiuose — gal tik ten, kur jos lūpos neužkliuvo. Jis nesako nieko, tik kraipo galvą ir glosto paakius.

Paskui ji bėgioja basnirčia negirdimai, kaip Lopelis, ir bučiuoja visus kitus. Tiktai piemens ne. Ji visada laksto, kaip Lopelis, o kas bus, kai apsiaus? Dabar prasideda apavimas, abi kojos vėl atkištos, tačiau reikia ilgai įtikinėti, kad jai nevynios autų, mergikės nedaro taip — ant kojinėlių, ant pilkų vilnonių kojinėlių, apaus nagines.

Vėl visi stovi apsukui. Dabar Tėvelis austo ir ji mato, kad piemens ausys yra raudonos. Ji skersomis žiūri — jam, tur būt, nepatinka, kad jos gražesnės naginės. Ir ji labai patenkinta, kai dar Močiutė sako:

— Žinoma, daug gražiau už batelius, tikrai reikėjo vaikui naginių.

Bateliai? Niekuomet daugiau nesiausiu bateliais, galvoja ji, bet bijo atsistoti ant aslos, nes naginėlės tokios švelnios, tokios gelsvai rudos, ir tokios švarios, o troboje visi vaikšto visaip, su batais, su klumpėm — gali susitepti. Tačiau ją nukėlė nuo suolo ir paleido. Ji matė, kad jos kojos, kaip viščiukai, nutūpė ant grindų. Ji nemokėjo vaikščioti-visiškai nebuvo kulnų, ją traukė griūti aukštielninką — bet kai žengė kelius žingsnius, negalėjai sustoti, stačiai traukė ir nešė. Gerai jau buvo vaikščioti, pilna pėda ir ant pirštų galų, o geriausiai vyko suktis, bėgineti ir šokinėti. Ji taip ir darė.

Jau išsivaikščiojo kas prie savo darbo, o ji dar skraidė. Kažkas buvo įdėta į tas naginėles, kad negalėjai nei atsisėsti nei pavargti. Bet paskui, vakare, ji ir užmigo naginėta, kažkur asloje, pakeliui prie stalo.

O rytmetį pirmas žvilgsnis buvo — kur naginėlės? Jos gulėjo palovėje, šalia batelių, į kuriuos nenorėjo nė pažiūrėti. Diena buvo panašiai graži, kaip vakar. Tiktai dar geresnė: Lopelis atsinešė savo atakusius vaikus iš paslaptingos vietos. Lopelis buvo katė, ir tarp praminta mergytės, kad buvo lopuota juodai ir baltai.

Labai kniaukė priemenėje, ir mažoji atidarė duris. Ji visada skubėjo įleisti savo bičiulius, kai jie prašėsi kniaukdami ar lojo. Atidarė ir baisiai nustebo: Lopelis buvo už durų, taip, bet ji dabar lenkėsi pasiimti vaiko, kurį buvo pasidėjusi ant žemės kai kniaukė. Įsikando jį už sprando taip dailiai, kad jis kadarojo visom keturiom, ir jam nė kiek neskaudėjo. Padėjo vaiką mergytei prie kojų, prie pat naginėlių ir vėl išsireikalavo, kad išleistu. Išnėrė ir netrukus grįžo su antru. Taip dabar mergytė stovėjo sargyboje prie durų, iki katė sunešė keturis ir aprimo. Vadinasi, buvo visi namie.

(Bus daugiau)

Pabaltiečių diena parodoj

Pasaulinėje parodoje New Yorke rugsėjo 5 įvyko pabaltiečių diena. Iškilmės prasidėjo prie lietuviško kryžiaus 1 val. popiet. Čia prel. J. Balkūnas sukalbėjo maldą, Pabaltijo trijų tautų atstovai pasakė kalbas. Lietuvių vardu kalbėjo Lietuvos atstovas Washingtone J. Kajeckas. Prie lietuviško kryžiaus padėtas vainikas, pagerbiant visus žuvusius dėl laisvės. Grojant atskirų tautų himnus, pakeltos vėliavos. (Visos trys pakabintos prie Lietuvos vėliavos stiebo).

Iš čia, nešdami vėliavas, palydėti veteranų, nužygiavo į Vatikano paviljoną, kur 2 val. buvo pamaldos. Mišias aukojo Msgr. A. Giovannetti, Vatikano atstovas prie Jungtinių Tautų. Pamokslą pasakė prel. J. Balkūnas.

Better Living Center, kur yra išstatytos lietuviškos lėlės, 3 v. popiet buvo demonstruojami tautiniai lietuvaičių drabužiai.

New Yorko valstybės paviljone

New Yorko valstybės paviljone visą laiką būna kokios nors tautinės programos. Rugsėjo 5 popietis buvo atiduotas pabaltiečiams. Tai dienai surengti buvo sudarytas atskiras komitetas, kuriam pirmininkavo latvis Karlis Balodis. Jis ir pradėjo dienos programą. Sugrojus Amerikos ir trijų tautų himnus, toliau programą pristatinėjo kiekvienos tautos mergaitės. Lietuvišką programą pranešinėjo Aldona Šileikaitė.

Lietuvių tautiniai šokiai

Programa pradėta lietuvišku suktiniu. Į areną išvesta viso apie 100 šokėjų. Toliau Bostono grupė atskirai pašoko Čigonėlį, Maironio mokyklos vaikai — Noriu miego, Vėdarą.

Iš viso lietuvių tautiniai šokiai programoje buvo įvesti tris kartus. Be minėtų šokių dar pašoko: Gyvatarą, Landutę, Audėjėlę, Mikitą, Mikutę, Kubilą, Subatėlę, Malūną. Šis paskutinis šokis buvo pats įspūdingiausias visoj programoj. Visų dėmesį patraukė šokio tempas, figūros ir jaunimo žvalumas. Dar nebaigus šokti, publika ėmė ploti ir išlydėjo gausiais plojimais.

Dalyvavo Bostono tautinių šokių grupė, vad. Onos Ivaškienės, New Haveno Vijurkas, vad. Linos Mikalavičiūtės, New Jersey Baltija, vad. Vlado Melinio, Rochesterio Lazdynas, vadov. Jadvygos Reginienės, Philadelphijos Žilvinas, vad. Viltės Puzinienės, Waterburio Sūduva, vad. Grožvydos Maurutie-

(nukelta į 8 psl.)

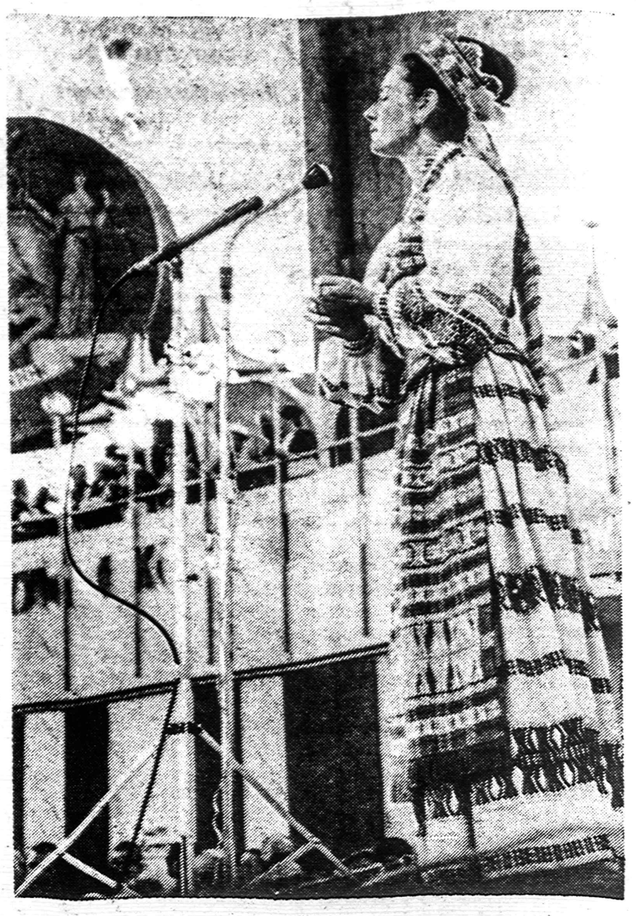

PABALTIEČIŲ DIENOS VAIZDAI:

IŠ KAIRĖS NUO VIRŠAUS: prie kryžiaus vainiką padeda Lietuvos, Latvijos, Estijos diplomatiniai atstovai; Jadvyga Matulaitienė, vadovavusi lietuvių tautiniams šokiams, stebi šokančius, akordeonu groja Joe Thomas stovi pranešėja Aldona Šieleikaitė; publika stebi programą.

IŠ DEŠINĖS NUO VIRŠAUS: dainuoja solistė Irena Stankūnaitė, prie Vatikano paviljono Msgr. A. Giovannetti su lietuvių grupė, viduryje matosi O. J. Kajeckai, prel. J. Balkūnas, gen. konsulas V. Stašinskas ir k.; VI: Baltrušaitis diriguoja jungtiniam chorui; lietuvių tautinių šokių momentas.

Visos nuotraukos — V. Maželio

LIETUVA SOVIETŲ VALDŽIOJE

(atkelta iš 3 psl.)

palyginus su 1939 gamyba, gyvulių sumažėjo trečdaliu (154). Kolchozininkai 1959 savo darželiuose, kurie sudaro tik 5.8 proc. visos dirbamos Lietuvos žemės, pagamino mėsos ir pieno produktų 65.4 proc., užaugino bulvių 72.4 proc., daržovių 86 proc. ir vaisių 80 proc. visos krašto gamybos (155). Tai fatališkas kolchozinio ūkio bankrotas.

Lietuvos pramonė įjungta į bendrą Sovietų Sąjungos pramonės planą, nežiūrint jos pakilimo, kraštui daug naudos neduoda, nes daug gaminių išvežama. Jos pramonė keliama neproporcingai krašto reikalavimui, pagal suplanuotą pramonės kėlimą, kasmet Lietuvai reikia apie 32,000 naujų darbininkų, tuo tarpu dabartinis prieauglis duoda tik 13,000 darbininkų, iš jų apie 2,000 išvežama "savanoriais" į Rusijos plėšinius, tad trūkstamus darbininkus tenka gabenti iš kitur, daugiausia iš Rusijos, taip vykdant toliau iki 1980 metų lietuvių procentas iš 79,3 (1959 m.) sumažės iki 66,3 (167). Taip Lietuvos pramonės kėlimas tarnauja ne tik Sovietų Sąjungos diktatorių gėrybių gamybai, bet ir Lietuvos rusifikacijai.

Didžiai vertingi skyriai yra **Vytauto Vaitiekūno** "Susovietintas švietimas okupuotoje Lietuvoje", **dr. Jono Griniaus** "Literatūra ir menas okupuotoje Lietuvoje" ir **dr. Vittorio Vagnieri** "Sovietų politika religijos atžvilgiu Lietuvoje", kuriuose autoriai visu ryškumu atskleidžia pavergtų lietuvių tautinį bei kultūrinį naikinimą ir religinį persekiojimą modernizmo, pažangos ir skelbiamų žmogaus laisvių XX amžiuje.

Visi knygos skyriai paremti **šaltiniais ir dokumentais.** Nežiūrint paminėto vieno kito netikslumo, veikalas objektyviai moksliškai nušviečia liūdną pavergtos Lietuvos erškėčių kelią.

Knygos pabaigoje pridėtas rinktinės literatūros sąrašas, liečiąs Lietuvos klausimą, naudotos periodinės spaudos sąrašas ir vardynas.

Knyga rekomenduotina ne tik dovanoti mūsų bičiuliams kitataučiams, bet ir patiems lietuviams geriau pažinti dabartinę kryžiuojamą mūsų tėvynę.

(LITHUANIA UNDER THE SOVIETS. Portrait of a Nation 1940-65. Edited by V. Stanley Vardys. Frederick A. Praeger, Publishers. New York — Washington — London. 299 p. Kaina $7.00) **Pr. P.**

Pasmerkta mirti

(atkelta iš 2 psl.)

ko: "Tavo vyras yra Vokietijoje; jis tavęs ieško". Kai man nuo tos žinios iš džiaugsmo ėmė svaigti galva, jis pasakė: "Sėskis", o pats išėjo į kitą kambarį... (Tik paskiau patyriau, kad mano vyras, manęs ieškodamas parašė laišką į namus, į Veiviržėnus, kur mes iki 1945 gyvenome. Kada jis manęs ieškojo, aš jau buvau kalėjime. Veiviržėnų saugumas, pagavęs mano vyro pirmą laišką, tuojau perdavė Kretingos saugumui. Jiem tuomet pasidarė aišku, kad aš esu nekalta ir neteisingai apskųsta. Nes mano vyro nėra miške, jis Vokietijoje).

Makarovas grįžo su mano byla ir sako: "Buvai apkaltinta dėl vyro, kad jis yra banditas ir kad pati jį remi. Štai čia skundėjų pavardės su parašais." Jas perskaitė: apylinkės pirmininkas Mikas Buivydas iš Ruigių kaimo, Petras Dabraziejus, brigadininkas Antanas Rasutis, Pranas Dotas, Juozas Ilginis, Jonas Pupšys, pašto viršininkas Povilas Bruzda, Petras Bruzda. Makarovas siūlė man paduoti skundą prieš tuos asmenis dėl neteisingo skundimo. Buvo parašęs tokį skundą ir man padavė jį pasirašyti.

(Bus daugiau)

D. Lapinskas atneša New Yorkan savo muziką

Po susitikimo su mirtim

Kai įžengė pro duris jaunas vyras, sugipsuota ranka, kaktoje tik tik užsitraukusiom zaizdom, be pasisakymo buvo aišku, kad tai dalyvis tos nelaimes, kurią šiom dienom su liūdesiu ir užuojauta išgyveno ne vienas lietuvis. Tai kompozitorius **Darius Lapinskas,** kuris drauge su seserim Audrone buvo ištikti automobilio katastrofos Ispanijoje . . .

Be susijaudinimo Darius ir dabar negalėjo kalbėti apie Audronės netekimą. Kartumas skambėjo jo balse, kai pasakojo, kaip ligoninėje slėpė nuo jo Audronės likimą ir jos mirtį; kaip palaidojo ją be jo žinios ir be Amerikos konsulato žinios; kaip nenorėjo jos kūno išduoti, kad būtų pervežtas į Bostoną. Tik W.F. McCormako, Atstovų Rūmų pirmininko, intervencija pašalino kliūtis. "Da giau širdies ir paslaugumo galėtum rasti džiunglėse'.

Bet gyvenimas nesustoja su vieno, kad ir labai brangaus žmogaus mirtimi. Širdies peršulius užspaudus tenka toliau dalyvauti gyvenimo eigoje.

D.L. kūrinių koncertas bus spalio 10

Taip, spalio 10 New Yorke bus atliekami D. Lapinsko muzikos kūriniai. Jų pateiks ketvertą: 1. "Mergaitės dalia" — cikias pagal liaudies dainas — orkestrui ir balsui. Tai nėra tik liaudies dainų harmonizacija. Jis atkūręs muzikoje įspūdžius, kuriuos jam padarę tos dainos. 2. Koncertas fortepionui bei styginiam ir mušamiesiem instrumentam. 3. Suita iš baleto — "Daiva". 4. Milašiaus rečitalis ir koncertinė arija iš "Les sept solititudes".

Milašių mėgstas D. Lapinskas. Vienas iš "Les sept solititudes" eilėraščių, kuriame nuotaikingai jungiasi gyvenimo eiga su mirties atgarsiais, jam rodės patogi medžiaga muzikinei išraiškai. Ši kompozicija buvo baigta kaip tik prieš pat likiminę kelionę . . . .

D. Lapinsko koncertui talkins solistė Aldona Stempužienė ir pianistė Aldona Kepalaitė.

Visi šie kūriniai baigti šiais metais. Negaliu kurti — pasakojo D.L. — "idealiam orkestrui". Visai kas kita, kai žinai, kad tavo kūrinys bus atliktas ir kokiom primonėm. Dėl to jis su džiaugsmu priėmė ateitininkų studentų siūlymą surengti New Yorke jo kūrinių koncertą. O rengėjam ta mintis subrendo, kai išgirdo šiemet ateitininkų kongrese D. Lapinsko specialiai parašyta muziką Jasmanto, Mačernio poezijai, liaudies dainom.

Grįš į Vokietiją

Tik išims ranką iš gipso ir grįš į Vokietiją, kurioje darbuojasi jau kelinti metai po Bostono muzikos konservatorijos baigimo. Iš pradžių studijavo Vienoje, paskiau persikėlė į Stuttgartą, kuris jam rodos artimesnis, nes susidaro artimesnis ryšys tarp profesorių ir studentų. Čia Stuttgarto operoje jis ir praktiškai įsijungė į muzikos darbą — kaip operos dirigento asistentas. Kompozitoriaus praktikai betgi daugiau reikšmės jam turi Tuebingeno teatras. Ten rašo kompozicijas dramatiniam pastatymam— Šekspyrui, Kleistui ir k. Ten daug laisvės kompozitoriaus kūrybai, net ir istoriniam veikalam eksperimentuojant moderniosios muzikos priemonės.

Europos muzikinis gyvenimas eina labiau modernizmo linkme, palyginti su amerikiniu. Amerikiečių net ir modernioje muzikoje sunkiai išvengiama "klišė", išsivadavimas iš masės standarto. Sunkiau čia prasiveržia individualizmas — taip kaip ir visuomeniniuose papročiuose. Komp. D. Lapinskas jaučia, kad buvojimas Europoje naudingas jo muzikiniam darbui. Muzikinis gyvenimas ten gyvas. Pvz. Darmstadte buvo pora moderniosios muzikos tarptautinių festivalių.

Tuo užsimojimu jis pasisakė ir už tai, kad Amerikoje studijas baigę mėgintų pabuvoti ir Europoje. Iš Europos perspektyvos kitaip ima rodytis ir amerikinis gyvenimas. Tos neilgos atostogos Europoje buvo labai teigiamos ir Audronės pažiūrom, bet . . .

Pasikalbėjimas vėl grįžo prie skausmingos temos. Lyg aname Milašiaus eilėraštyje iš "Les sept solititudes" . . . (B.)

MERGAITĖS DALIOS premjera Reutlingene. Dainuoja Aldona Stempužienė, groja Stuttgarto radijofono orkestras, diriguoja Darius Lapinskas.

KOMPOZITORIUS DARIUS LAPINSKAS

Atlanto rajono skautai turės savą stovyklavietę

Hartford, Conn. — Skautai beveik kas vasarą stovyklauja čia vienur, čia kitur, nuomodami stovyklai vietą. Bet toks nuolatinis nuomavimas sudaro daug išlaidų, gi įdėtas darbas nueina niekais. Pasak "Darbininko", "skaudu buvo žiūrėti, kai skautai griovė ir ardė puikius, savo rankomis pagamitus, papuošimus, uždarant 1963 m. jubilėjinę stovyklą; toji vieta jau buvo išnuomota kitiems."

Skautai savos stovyklavietės būtinumą jautė gana seniai, bet tiktai praėjusiais metais rugsėjo 26 New Britain, Conn., įvykusiame skautų vadovų ir tėvų atstovų suvažiavime prieita išvados, kad skautams savą stovyklavietę būtinai reikia įsigyti. Po poros mėnesių, 1964 lapkričio 14, Atlanto rajono skautų vadovų ir tėvų atstovų suvažiavime New Yorke priimti ir stovyklavietės įsigijimo ir tvarkymo nuostatai. Juose pažymėta, kad būtų maudymosi sąlygos, plotas ne mažesnis kaip 100 akrų ir apaugęs mišku. Stovyklavietė, pagal nuostatus, turi būti įsigyta iki 1966 sausio 1. Todėl vajus stovyklavietei pirkti tiek centre, tiek vietovėse vyksta intensyviai. Reikia surinkt nemažą sumą. Tačiau yra žmonių, kurie yra pasižadėję ir stambesnes aukas stovyklavietei pirkti. Pav. Hartfordo-New Britaino vietovėje yra paaukojusių po 100 dol. net 16 asmenų, kiti po tiek pasižadėję, nemažas skaičius asmenų aukoja po mažiau.

Stovyklavietei pirkti, aukom rinkti ir kitiem darbam bei reikalam vykdyti yra sudarytas vyriausias vykdomasis komitetas, kurį sudaro: inž. Juozas Butkus — pirmininkas, Liutaveras Siemeška — iždininkas, inž. Vytautas Liobis — sekretorius, ps. Giedrė Noakaitė ir ps. Vytautas Kidolis — nariai. Hartfordo — New Britaino vietovės komitetą sudaro(Benediktas Dapkus — pirmininkas, Antanas Šova, Genovaitė Tijūnėlienė, Kazys Petruškevičius ir Jonas Šimanskis; talkininkai: Juozas Raškys, Vytautas Pileika, Vytautas Zdanys, Augustinas Virkutis, Algirdas Pilvelis, Kazys Dūda, Vytautas Tučiokas ir Vytautas Raškevičius.

Šis komitetas jau yra išsiuntinėjęs skautų tėvams, rėmėjams ir prijaučiantims lietuviams keturis atsišaukimus; vieną anglų kalba. Vienas atsišaukimas buvo paskaitytas per Hartfordo lietuvių 'Tėvynės Garsų" radijo programą; skaitė Genovaitė Tijūnėlienė.

Tiek centro, tiek vietovių komitetai prašo visus lietuvius skautus didįjį darbą paremti savo auka. J. B.

ZIGMAS KUNGYS — MEDICINOS DAKTARAS

Rugsėjo 4 į New Yorką iš Vokietijos grįžo Zigmas Kungys, ten baigęs medicinos mokslus ir gavęs daktaro laipsnį. Į Vokietiją prieš keletą metų buvo išvykęs iš Chicagos, kur tuo metu gyveno.

Gimęs 1924 Reistrų kaime, Pajūryje, gimnaziją pradėjęs Šilalėje, ją baigė 1946 tremtyje, Eichstatte. Sunkiose pokario sąlygose studijavo ekonomiją Tiubingeno universitete. Čia įsijungė į plačią studentų veiklą, buvo studentų ateitininkų centro valdyboje, rūpinosi spaudos reikalais, organizavo jaunimo stovyklas. Sunkiais pokario metais reikėjo daug energijos ir sumanumo, kad stovyklas aprūpintų maistu. Z. Kungys čia veikė nuostabiu sumanumu. Kai buvo organizuojama ekskursija Reinu, jis vėl stojo į talką, padėdamas kun. J. Jankui ir kitiems.

Atvykęs į JAV ir apsigyvenęs Brooklyne, griebėsi visokių darbų, — buvo šlavikas, šoferis, bartenderis, mechanikas. Likusį laiką skyrė visuomeninei veiklai. Drauge su prel. J. Balkūnu ir dr. R. Somkaite sudarė sąlygas iš Vokietijos perkelti Ateities leidimą. Atkėlus rūpinosi jos leidimu. Newarke įsijungė į lietuvių Bendrucmenės veiklą.

Brooklyne vėl grįžo prie mokslo, įstojo į Brooklyno kolegiją, kur baigė ekonomiją. Iš Brooklyno persikėlęs į Chicagą, kurį laiką su giminėm buvo įsitaisęs restoraną. Chicagoje baigė Illinois Real Estate Insurance kursus. Prieš keletą metų išvyko Vokietijon medicinos studijuoti. Ją baigė Mainzo universitete, doktoratą gavo Heidelbergo universitete.

Pasitikdami naują daktarą, linkime jam sėkmės profesiniame darbe. Linkimę įsijungti į gretas visuomenininkų gydytojų, kurie nuo seno tiek daug padarė lietuvių tautai. Tie gydytojai visuomenininkai ir čia gyvai reiškiasi organizuodami fondus, veikdami įvairiuose ormi. Z. Kungys turi gerą praktiką visuomenėje veikloje. Tad — sėkmės jam visuose darbuose. (p.)

DR. ZIGMAS KUNGYS

Remia žygį į Jungt. Tautas

Hartford, Conn. — L. B. apylinkės valdyba rugpiūčio 27 lietuvių klubo patalpose sušaukė gausų susirinkimi žygiui į Jungtines Tautas apsvarstyti. Visi susirinkimo dalyviai pasisakė visais galimais būdais šį žygį remti: rinkti aukas, pardavinėti bilietus ir ženklelius, populiarinti vietinėje spaudoje, organizuoti lapkričio 13 transportą į New Yorką ir k. Tiem reikalam tvarkyti komitetas: Algimantas Dragunevičius, Bronė Zdanienė, inž. Justinas Guntulis, dr. Antanas Šerkšnas, Feliksas Bočiūnas, Gražina Aleksandravičienė ir Juozas Raškys. Apie reikalo svarbą Alg. Dragunevičius rugp. 29, sekmadienį, pranešė ir per "Tėvynės Garsų" radijo prigramą. Šiuo metu mūsų apylinkėje aukas jau renka trylika rinkėjų.

J. Bernotas.

Užsibaigė vasara Kennebunkporte

Pranciškonų sodyba Kennebunkporte turi tik du sezonus — žiemą ir vasarą. Žiemos sezonas skirtas mokslui, vasaros — poilsiui, susitikimui, tautinei atgaivai ir dainai. Tiek vienu, tiek kitu laiku sodybą pripildo daugiausia jaunimas, kuris čia visai yra neatskiriamai suaugęs su šia vieta. Tokia buvo šios vietovės paskirtis per penkiolika metų, taip buvo ir šią vasarą.

Berniukų stovykla

Tradicinė berniukų vasaros stovykla šiemet praėjo sukakties ženkle, nes buvo penkioliktoji iš eilės. Ji buvo pati gausiausia. Susirinko virš šimto berniukų, kurie čia mokėsi, linksminosi, sportavo ir ilsėjosi. Degė laužai, skambėjo muzika, buvo pamokos, talentų vakarai, minėjimai ir sporto šventės.

Ateitininkai ir skautai

Ateitininkų stovykla šiemet buvo irgi daug gausingesnė, nes prie moksleivių prisijungė dar ir jaunučiai. Jie turėjo daug gražių paskaitų, literatūros vakarų, laužų, šokių ir muzikos. Netoliese vienuolyno parko pušyne šventiškai pasipuošę vasarojo ir jūros skautai, kurie palaikė gerus santykius su ateitininkais ir neatsiliko savo judrumu ir skautišku išradingumu.

Suaugusių vasarvietė

Tais pačiais metais, kai tik buvo atidaryta berniukų stovykla Kennebunkporte, pradėjo veikti ir vasarvietė suaugusiem. Pradžioje lankėsi tik berniukų tėvai ir pranciškonų geradariai, vėliau gi pradėjo čia vasaroti visi lietuviai. Šią vasarą visi vasarvietės kampeliai buvo užimti. Net apylinkės moteliuose ir hoteliuose skambėjo lietuviški balsai. Čia buvo atvykusių lietuvių iš visų Amerikos ir Kanados vietovių. Šiemet nestigo nei saulės nei šilto oro. Jei Atlantas ir nevisada buvo šiltas, tai baseinas visad maloncs. Buvo literatūros vakarų, koncertų, minėjimų, dainų ir pasilinksminimų, kurie visus atostogautojus jungė į lietuvišką šeimą.

Metinė šventė

Pačiame sezono vidury vyko metinė pranciškonų šventė su pikniku. Nors į šią šventę nebeatvyksta tiek daug autobusų iš aplinkinių lietuvių kolonijų, kaip kad buvo prieš kiek metų, bet vistiek dalyviai skaičiuojami tūkstančiais. Šiemet iškilmes padidino vienuolyno viršininko ir buvusio provincijolo T. Jurgio Gailiušio, O.F.M. sidabrinis kunigystės jubiliejus, kuris buvo tą dieną paminėtas. Bostono šv. Petro parapijos choras, vadovaujant komp. J. Kačinskui, gimnazijos salėje išpildė aukšto lygio koncertą, gi O. Ivaškienės tautinių šokių ansamblis sužavėjo didžiulę publiką.

Nauja statyba

Nemažos svarbos įvykis buvo šią vasarą Kennebunkporte ir tai, jog po ilgo laukimo ir kliūčių yra pradėta naujos koplyčios statyba. Liepos 22, prel. J. Balkūnas kartu su vienuolyno viršininku Jurgiu Gailiušiu, dalyvaujant stovykloms ir vasarvietei, pašventino sklypą ir prakasė žemę koplyčios pamatam. Buvo pasakyta kalbų, surinkta aukų. Rugpiūčio 6 jau dundėjo mašinos ir darbas pradėtas visu smarkumu. Jei nebus ypatingų kliūčių, iki žiemos manoma uždengti stogą. Naujosios vienuolyno koplyčios pašventinimas pramatytas ateinančią vasarą per metinę šventę. Architektūrinius koplyčios planus paruošė dr. A. Kulpavičius, dekoruos dailininkas V. K. Jonynas.

Pradedamas žiemos sezonas

Vasaros jaunimui ir senimui iš pranciškonų sodybos išvykus, neilgai reikėjo laukti antrojo sezono — mokslo metų pradžios. Šis sezonas ilgas, judrus ir darbštus. Iš visų kampų gimnazijos suvažiavęs lietuviškas jaunimas sems mokslą ir išminti, kartu augs į vyrus, kurie bus visų mūsų pasididžiavimui.

S. J.

IŠ VISUR

LIETUVIŲ R.K. DARBININKŲ SV. JUOZAPO SAJUNGOS 50 metų jubiliejaus seimas įvyks spalio 16, šeštadienį, šv. Petro lietuvių parapijos salėje, So. Boston, Mass. Seimas prasidės bažnyčioje šv. Mišiomis 10 val. ryto.

Visi kuopų nariai, LDS organizacijos centro ir garbės nariai maloniai kviečiami dalyvauti. Taip pat kviečiami dalyvauti, jei gali, dar gyvi pirmieji L.D.S. steigėjai ir buvusieji L.D.S. dvasios vadai, pirmininkai ir kiti buvę valdybos nariai, nes šiame seime bus sprendžiama, ar L.D.S. organizacija dar palaikyti ar likviduoti.

L.D.S. Centro Valdyba

—•—

— **Pedagoginiame Lituanistikos Institute,** kuris veikia Chicagoje, mokslas pradedamas rugsėjo 18, šeštadienį, 9 val. 30 min. ryto. Šį semestrą dėstoma lietuvių kalbos sakinio struktūra ir jo skyryba, vertimai iš anglų kalbos (D. Velička), pasaulio lietuvių istorija (V. Liulevičius), lietuvių kalbos metodika ir mokyklinė praktika (A. Dundulis), lietuvių kalbos morfologija ir akcentologija (K. Girvilas), literatūrinės srovės ir jų atgarsiai lietuvių literatūroje (D. Velička). Kas galvoja lankyti institutą, bet dar nėra užsiregistravęs, prašomas atvykti aukščiau minėtu laiku užsiregistruoti. Neakivaizdinis (korespondencinis) institute einamų dalykų dėstymas vyksta be pertraukos. Galima registruotis bet kada ir bet kur gyvenantiems. Kreiptis adresu: P.L. Institutas, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636.

— **Prof K. Pakšto monografijai** gen. Jonas Černius paaukojo $10, o Elena Juknevičienė — $5.

DANUTA VENCLAUSKAITĖ KVIEČIA

Waterbury, Conn., gyvena didelė labdarė Danuta Venclauskaitė, kuri rugsėjo 11, šį šeštadienį, 4 v. popiet savo sodyboje rengia jau tradicija virtusį parengimą, kurio visos pajamos skiriamos Balfui Vasario 16 gimnazijai remti, kad ši gimnazija ilgiau pajėgtų ugdyti lietuviškosios dvasios mūsų jaunimą Europoje.

Kaip visada, taip ir šį kartą šiuo pobūviu nori pagerbti savo tėvus — a.a. advokatą Kazimierą ir Stanislavą Venclauskus už jų didelę meilę Lietuvai ir visiems lietuviams.

Ji labai kviečia atsilankyti į šį pobūvį, nes nežino, ar galės surengti kitą tokį tradicinį pobūvį, kurs iš eilės turėtų būti vasario 16. Ji dabar sirguliuoja ir turės atsidėti gydymuisi.

Pobūvis bus 89 Spindle Hill Road, Waterbury 12, Conn.

Tėvų pranciškonų kultūros židiniui — JAUNIMO CENTRUI AUKOJO

Po 100 dol. Mrs. E. Rickus, Philadelphia, Pa., įrašo mirusius Anuprą ir Rozaliją Senkus ir gimines.
A.R. Balsiai, New York City, N.Y.
Mr. Mrs. St. Karmazinai, Woodhaven, L.I., įrašo mirusius Oną ir Kazimierą Karmazinus.
Mr. Mrs. A. Wick, Pittsburgh, Pa.
Marija Pakutka-Koncienė ir sūnus Vytautas, Woodhaven, New York.
Vl. Ivonis, Brocklyn, N.Y., įrašo mirusius tėvus Juozapą ir Oną.

50 dol. V. Tumpienė, Woodhaven, L.I., įrašo tragiškai žuvusį sūnų Lietuvoje Steponą Tumpį.

23 dol. NN Hamilton, Kanada.

20 dol. E. Katilienė, Omaha Nebraska.

Po 10 dol. Lowelio Šv. Juozapo parapijos tretininkai, Mass.
Mr. Mrs. L. Lendraičiai, So. Boston, Mass.
J. Tamašauskas, Paterson, N.J.
K. S. Gruzdas, Quincy, Mass.
Kun. K. Kuzminskas, Lawrence, Mass.

Nuoširdus ačiū visiem aukavusiem. Nuolankiai prašome greit prisidėti kad ir nedidele auka. Reikalingos didelės sumos perkant žemę. Todėl skubinkime ugdyti fondą. Aukas siųsti: **Building Fund, Franciscan Monastery, 680 Bushwick Ave., Brocklyn, N. Y. 11221.**

Lietuvos vėliava

Lietuvos vėliava, nustatyta Lietuvos konstitucijos, ten ir aprašoma ir įstatymu nusakoma, kaip ir kada naudotina ir gerbtina.

Tai viskas tiko Lietuvai esant nepriklausomai valstybei. Tai, savaime aišku, tinka ir dabar. Bet šalia to, kai Lietuva okupuota Sovietų Rusijos, atsiranda dar vienas reikalavimas, tiesa, nerašytas, būtent, Lietuvos vėliavą kelti visur, kur tik įmanoma, tuo pabrėžiant, kad mes niekad nepripažinome ir nepripažinsime Lietuvos okupacijos.

Lietuva šio krašto vyriausybės laikoma nepriklausoma valstybė su akredituotais diplomatais. Tačiau nevisada ir nevisur pasinaudojama teise Lietuvos vėliava iškelti. Daugely atveju, kai kur ir kai kada, daromi sunkumai ir trukdymai. Sakysim, pernai pasaulinėje parodoje New Yorke lietuvių vėliavos kelti neleista. Tačiau šiemet po kultūringo lietuviu pasirodymo ir po atatinkamų žygiu Lietuvos vėliava plevėsuoja prie kryžiaus ir net padėtas užrašas: Lithuania. Tuo kryžius tampa savotišku paviljonu pasaulinėje parodoje ir drauge byloja, kad Lietuva yra laisvųjų pasaulio tautų tarpe. Tai didelis laimėjimas ir energingo pasaulinės parodos lietuvių komiteto nuopelnas ir žygis.

Visa lietuviškoji spauda ta įvyki atžymėjo, bet daugumoje tik gauta korespondencija iš parodos komiteto pareigūnu. Vieninteli tik Darbininkas šį įvyki talpino pirmajame puslapyje didele antrašte, o iki šiol talpindamas foto korespondentų nuotraukas, šį įvyki nuolatos pabrėžia, primena ir dar gal kai kam patikia kaip naujieną.

Kituose laikraščiuose tai praėjo kaip ellinis dienos epizodas. Stambiomis raidėmis pirmajame puslapyje buvo talpinama kitokios sensacijos, dažnai net Lietuvai nieko nereiškiančios.

Vėliava visais amžiais visose tautose buvo ir tebėra simboliu egzistencijos ir demonstracijos. Mes dažnai to kažin kokiais sumetimais atsisakome. Turime teisę, bet ja nesinaudojame. Jei atsiranda kliūtis — jos nepašaliname, bet, žemaitiškai tarus, apsikeičiame. Tuo sakyčiau, visai be reikalo, lyg į pogrindį lendam, lyg kas to iš mūsų reikalautų ar norėtų. Žinoma, yra tokių, kam vieša mūsų demonstracija nepatinka, tačiau to neturime žiūrėti.

Velykų rytą Prisikėlimo procesijoje lietuvių parapijose nešamos bažnytinės vėliavos, bet dažnai ir Vatikano. Tvarkoj— tai Šv. Tėvo vėliava žygiuoja džiaugsmingojo Aleliuja parade. Bet kodėl gi nenešame Lietuvos vėliavos? Ar mes, lietuviai, ir visa Lietuva nesidžiaugiame triumfališkuoju Aleliuja? Tikiu, kad to niekas nedraudžia, bet nepasirūpiname ir nepasistengiama, kad ji būtų nešama.

Lietuvos vėliavą šiandien reikia pagarbiai nešti visose garbingose vietose, nes jos simbolinis pradas yra be galo reikšmingas.

Reikia tikėtis, kad ateity būsime apsukresni, apdairesni. Lietuvos vėliava neliks tik Vasario 16 minėjimų neišvengiama scenos puošmena. Tebūnie ji dabar ir kartų kartoms — laisvės, kovos, tautinės stiprybės ir ryžto simbolinė pirmūnė.

Jonas Rūtenis

JŪROS SKAUTŲ STOVYKLA

Bostono jūrų skautų Nemuno tunto skautės ir skautai ir šiais metais stovyklavo gražioje lietuvių pranciškonų sodyboje, Kennebunkport, Me. Stovyklavo 17 jūrų skautų ir jaunių, 5 jūrų skautės bei ūdros, 2 budžiai ir 5 vadovai. Savaitgaliais stovyklaujančių skaičius žymiai padidėdavo. Stovyklai vadovavo Bronius Kovas, Mykolas Manomaitis ir Aleksa Kovienė. Jiem talkino inž. V. Izbickas ir Nemuno tuntininkas P. Jančauskas.

Oras pasitaikė puikus, tai stovyklautojai turėjo galimybės pilnai išnaudoti laiką buriavimui bei irklavimui. Be to, buvo atliktas patvarumo žygis dviračiais, žuvavimo iškyla žvejų laivais, šaudymo rungtynės, plaukimas, nardymas, burlaivių regata. Taip pat buvo paskaitos iš religijos (svečias iš Australijos kun. P. Butkus ir LJ Skautijos vyr. kapelionas kun. J. Raibužis, S.J., iš Chicagos), laivininkystės ir pirmosios pagalbos (M. Manomaitis), gamtos pažinimo, Lietuvos istorijos, jūrų skautijos santvarkos (P. Jančauskas), namų ruošos ir higienos mergaitėms (A. Kovienė).

LATVAITĖ pranešinėja programą. Nuotr. P. Ąžuolo

Rugpiūčio 7 sulaukėme iš Chicagos vyr. skautininko E. Venglansko ir vyr. lietuvių jūrų skautijos kapelicno kun. J. Raibužio, S.J. Žiūrėjome filmo iš kitų vietovių jūrų skautų stovyklų bei suvažiavimų, matėme daug kur ir mūsų bostoniečius. Mums gi sugulus, 7 budžiai kandidatai nakties glūdumoje prie šaukščiančių Atlanto bangų davė budžio įžodį: V. Izbickas, E. Mickūnas, G. Čepas, D. Jančauskas, V. Ulevičius, V. Adomavičius ir A. Antanavičius. Juozas Vaičjurgis ir Povilas Jančauskas davė jūrų paskautininkio priesaiką.

Rugpiūčio 8 po pamaldų už žuvusius jūrų skautus, kurias laikė kun. J. Raibužis, S.J., prieplaukoje buvo vainiko nuleidimo iškilmės, o po jų — iškilminga sueiga "ant denio". Himnai, malda, įsakymai. Ūdros įžodį davė Loreta Jackūnaitė, trečios kartos lietuvaitė. jūrų skautės — Danutė Jackūnaitė, Kristina Jančauskaitė ir Kristina Kriaučiūnaitė, Bronius Kovas, Gintaras Čepas, Donatas Jančauskas, Vytautas Ulevičius, Jurgis Lendraitis, Edvardas Matiošaitis ir Vincas Steponaitis buvo vyr. skautininko apdovanoti Lot. jūrų skautijos žymeniu, o j.s. Mykolas Manomaitis — LJ skautijos 35 metu sukaktuviniu žetonu. T. Jurgiui Gailiušiui, O.F.M. jo 25 m. kunigavimo proga vyriausias skautininkas įteikė "Pajūriais pamariais" knygą, o Nemuno tuntkai P. Jančauskas — liet. jūrų skautijos garbės rėmėjo adresą. Svečias vyr. skautininkas gavo iš tunto vadovų tautinius motyvais albumą, o vyr. kapelionas kun. J. Raibužis, S. J. — gintarinę iš Lietuvos atvežtą lėlę. Po visų iškilmių svečiai, vadovai ir tėvai prie bendros kavutė turėjo progos pasidalinti nuomonėmis.

Paskutinė stovyklos savaitė prabėgo kaip sapnas — buriavimas, irklavimas, šokiai su ateitininkais, laužai ir štai —trimitas paskutiniam vėliavų nuleidimui. Suėjome ant denio, suėjo vadovai, suėjo ir mūsų kaimynai ateitininkai, o aplink laivą pilna tėvelių, mamyčių ir draugų. Įsakymai — stovykla uždaroma.

Mus maitino A. Kovienė, O. Duchienė (abi savaites), A. Bajerčienė ir O. Ulevičienė. Dirbo jos vargšės, rūpinosi ir nė atlyginimo neėmė.

Stovykla buvo smagi ir naudinga. Gaila tik, kad taip greitai praėjo.

P.J.

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šiame laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojam. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųstini jos adresu: Mrs. M. Šveikauskas, Attorney at Law, 8 Belgrade Avenue, Roslindale, Boston, Mass. 02131.

Klausimas

Prieš šešis mėnesius nupirkau sūnui motociklą "Honda", bet užregistravau savo vardu; sūnus tėra 20 m. Turiu ir pirkimo pardavimo kvitą (sales slip).

Birželio mėnesį mano sūnus, studentas, išvyko atostogų pas savo senelį į nemažą ūkį vakarinėj Massachusetts dalį. Tik prieš mėnesį sužinojau, kad mano sūnus, nufotografuoti **mano** motociklą ir susiderėjęs su vietiniu žmogum. (ne dealeriu), atidavė mano motociklą ir už jį gavo ne pinigų, bet du sugriuvusiu trokiuku (pick-up trucks), kurie niekam neverti. Esą mano sūnus dar gavęs vieną sugriuvusią mašiną, kurios tas žmogus, matyti, norėjo nusikartyti. Sužinojęs apie šį reikalą, tuoj paskambinau tam "pirkėjui" ir pranešiau, kad mano vaikas neturėjo teisės parduoti savo tėvo motociklo ir kad jis yra nepilnametis. Tas tik pasijuokė iš manęs. Prašau man paaiškinti, ar turiu teisę atgauti savo motociklą?

Tėvas, Mass.

Atsakymas

Kadangi Tamsta esi motociklo savininkas, gali patraukti "pirkėją" teisman dviem būdais: vienas — "writ of replevin" — pareikalauti atgal motocikło; kitas — "tort — conversion" pareikalauti iš "pirkėjo" tamstai padarytų nuostolių, jam pasisavinus Tamstos turtą. Jei motociklas būtų priklausęs sūnui, ne Tamstai, jis kaip nepilnametis turėtų teisę "panaikinti" (rescind) savo sutarti su pirkėju ir pareikalauti jam gražinti motociklą. Nepilnamečių sutartys gali būti "panaikinamos" (jos yra voidable) nepilnamečio asmens, bet jos negali būti "panaikinamos" kitos pusės. Kartais dėl to susidaro labai neteisinga (unjust) situacija, dėl kurios, nepaisant įstatymų, gali pasipiktinti teisėjas.

Kadangi Tamsta esi savininkas, o ne sūnus, ši problema Tamstai nėra aktuali. Patarčiau ilgai nedelsiant nueiti pas vietinį advokatą, kuris nutars, kokių priemonių reikia imtis motociklui arba nuostoliam atgauti.

BALTIMORĖS ŽINIOS

Šv. Alfonso mokykla naujus mokslo metus iškilmingai pradėjo rugsėjo 8. Vaikai dalyvavo pamaldose. Mokykloje mokytojauja seselės kazimierietės.

Suaugusių klubas rugsėjo 12 rengia savo gegužinę. Visi nariai su šeimomis kviečiami dalyvauti.

Sodalietės rugsėjo 20 rengia madų parodą Mardi Gras Supper klube, 6025 Hartford Rd. Parangimo pirmininkė Alberta Šalkauskienė. Pradžia 8 v.v.

Maldos kelionę už taiką ir už Amerikos sūnus ir dukras, kurie kariauja Vietname, rengia šv. Alfonso parapijos klebonas prel. L. Mendelis. Maldininkai aplankys Liurdą, Mt. St. Mary kolegije, Emmistburg, Maryland. Ekskursiją bus rugsėjo 26. Autobusai išvyksta ryte nuo šv. Alfonso bažnyčios. Kas nori dalyvauti, praėjomi iš anksto įsigyti bilietus klebonijoje.

Lietuvių postas 154 rugsėjo 26 lietuvių svetainės didžiojoje salėje rengia naujos valdybos pristatymą. Iškilmės prasidės 2 val. Dalyvaus miesto legionų viršininkai. Bus įdomi programa. Po iškilmių — vaišės.

Rekolekcijos jaunimui, kuris lanko viešąsias aukštesnes mokyklas, bus rugsėjo 22-23 ir 24 dienomis. Kunigai ragina visus tėvus, kad savo vaikus paskatintų dalyvauti tose rekolekcijose.

Jonas Obelinis

Kas norėtų skelbtis Darbininke prašomas skambinti:

GLenmore 2-2923

FOTOGRAFAS
Romualdas Kisielius

Tarptautinės Fotografų Sąjungos narys, baigęs Amerikos karinuomenės foto mokyklą. Jums už prieinamiausią kainą atliks visokius fotografinius darbus.

Dėl susitarimo skambinti — GLenmore 2-0029

LITAS Investing Co. Inc.
kviečia
Pirkti akcijas su garantuotu dividendu ir augančia verte
Taupyti — atidarant sąskaitą (ligi 5½%)
Skolintis automašinoms, namų remontui, akcijų pirkimui
Dėl prospekto ir kitais reikalais:
V. VEBELIŪNAS, 100-21 89th Ave., Richmond Hill N. Y.; HI 1-6[illegible]
A. VEDECKAS, 83 Morgan St., Stamford, Conn. — Tel. 325-0[illegible]
Darbo valandos: Šiokiadieniais 6-9 val. vak.; Šeštadieniais 9-4 val

WINTER GARDEN TAVERN Inc.
VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina
1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y
(Ridgewood)
Tel. EVergreen 2-6440

WHITE HORSE TAVERN
baras - restoranas
PRANAS BRUČAS, savininkas
86-16 JAMAICA AVE. Woodhaven, N. Y 11421
Tel. VIrginia 6-9519
SALĖ VESTUVĖM, SUSIRINKIMAM BEI KITIEM POBŪVIAM
Salėje gali tilpti 100 dalyvių

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA
Silver Bell Baking Co.
Lietuviška ir eurapietiška duona ir pyragai Šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai
DALIA ir ALBERTAS RADŽIŪNAS, sav.
36-38-40 STAGG STREET BROOKLYN, N. Y. 11206
Telefonas STagg 2-5938

JUOZO ir IZABELĖS MISIŪNŲ
RAY'S LIQUOR STORE
Galima gauti įvairiausios rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų . . . Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: VIrginia 3-3544

REPUBLIC Liquor Store, Inc.
322 Union Avenue, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas EV 7-2089
JUOZAS BRUŽINSKAS, Manager
Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų šventėms bei kitokioms progoms

S & G MEAT MARKET
ANTANAS VAITKUS, vedėjas

84-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. Tel. VI 9-5077
340 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. Tel. STagg 2-4329
91-15 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y — Tel 441-4554
Papigintomis kainomis priimame užsakymus
VESTUVĖMS ir POBŪVIAMS
Pristatome į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius
We take all orders special price for Weddings and Parties
Home-Made Bologna

Vienintelis Importuotojas Amerikai
Šios rekiečių gamybos Gyvenamojo — Kambario Spintos

TURIME ĮVAIRAUS DYDŽIO IR ĮVAIRIOS RŪŠIES RASITE MŪSŲ SANDĖLYJE VISADA
Viršuje parodoma spinta išardoma — Pristatoma bet kur JAV-se
ADOLF SCHRAGER FURNITURE, Inc.
Yorkvilles Didžiausia, Gražiausia Baldų Krautuvė
DABAR: 336 East 86th St. (tarp 1 ir 2 Avenue) N.Y.C.
Tel. TR 9-0400
Atdara kasdien iki 9 val. vakaro, antradieniais ir šeštad. iki 6 v. vak

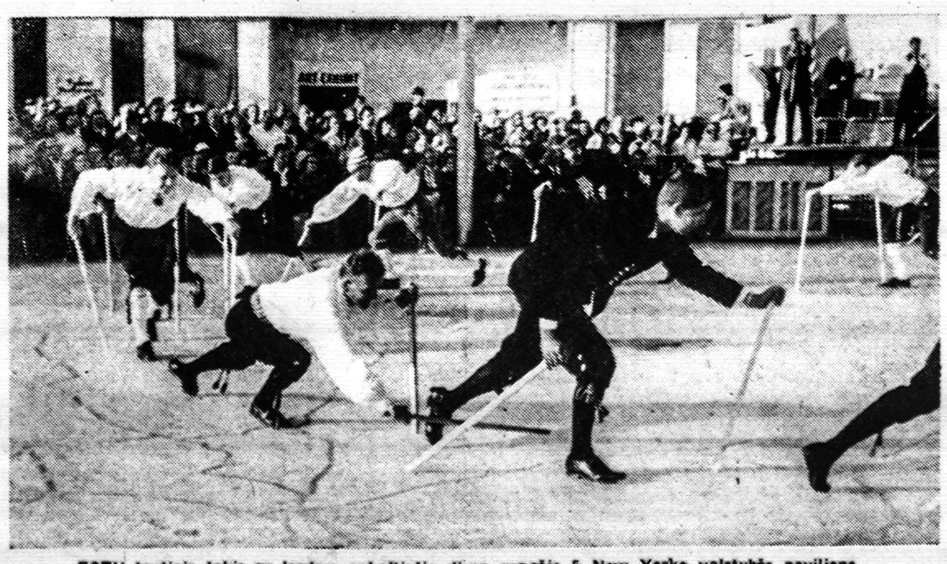

ESTŲ tautinis šokis su lazdom pabaltiečių dieną rugsėjo 5 New Yorko valstybės paviljone. Nuotr. P. Ąžuolo

NAUJI FILMAI

KORNELIJUS BUČMYS, OFM

"Cat Ballou". Keletą milijonų dolerių išleidus Cineramos filmo "The Hallelujah Trail", pastatymui, buvo stengiamasi sukurti vakarietiškų filmų komišką analogiją. Bandymas, deja, laikytinas nepasisekusiu. Ištęstame filme pasitaiko eilė pasikartojimų ir nenuoširdžių dirbtinumų.

Daug sėkmingiau komedijos srityje iškyla naujas filmas "Cat Ballou". Tik pusantros valandos ilgio filme darniai jungiama vakarietiškiems filmams būdingų momentų parodija. Pamačius šį filmą, galima net suabejoti, ar bus įmanoma rimčiau pažvelgti į kitus vakarietiškus filmus.

Pasinaudojant Roy Chanslor romanu "The Ballad of Cat Ballou", filmas pastatytas visiškai komiškame stiliuje, skoningai pašiepiant taip garbinamus vakarietiškų filmų herojus. Šiuo atveju suteikiama ypatingai dėkinga proga pasireikšti Lee Marvin komiškiems sugebėjimams, kai jis šiame filme atlieka du skirtingus — "gerojo" ir "blogojo" kovotojo vaidmenis. Dėl šios puikios vaidybos Lee Marvin tikrai bus rimtas konkurentas sekantį pavasarį Oscar premijų skirstyme.

Filmo pavadinime minimoje rolėje Jane Fonda taip pat pasirodo sėkmingiau, negu betkada anksčiau.

1894 Catherine (Cat) Ballou, rytuose baigusi mokslus, atvyksta į Wolf City, Wyoming, aplankyti ūkininko tėvo ir ruošiasi pasilikti kaip miestelio mokytoja. Vienas iš stambesnių vietos pramonininkų ir išnaudotojų su tyliu šerifo pritarimu stengiasi paveržti jos tėvo stambų ūkį ir net pasamdo profesinį šaulį, kad ūkininką pašalintų iš gyvųjų tarpo. Nesulaukusi teisingumo iš miestelio vadovybės, Cat Ballou pati pasiryžta atsilyginti už patirtas nuoskaudas ir suorganizuoja nedidelę bailių ir nepatyrusių nusikaltėlių grupelę.

Eilė komiškų scenų, kaip pav., traukinio apiplėšimas, "gerojo" kovotojo iškilmingas ruošimasis dvikovai, ar jo girta laikysena ant nuvargusio arklio ir primenant James Earle Fraser indėno paminklą "The End of the Trail", tikrai pereis į filmų istoriją ir bus minimi tarp sėkmingiausių vakarietiškos komedijos pavyzdžių.

Įvykiai vystosi spalvotų gamtovaizdžių fone ir Frank DeVol muzika su aiškiais satyriniais motyvais.

Atskirus filmo epizodus jungia Stubby Kaey ir Nat King Cole, baladės formoje apdainuodami Cat Ballou buvusius ir būsimus nuotykius. Tai paskutinis prieš mirtį Nat King Cole pasirodymas filme.

Major Dundee" laikytinas vakarietiško stiliaus filmu, bet čia įvykiai pristatomi tragiškai aštrioje formoje. Nors režisorius Sam Peckinpah nepasiekia pilnutinės klasiko John Ford didybės, bet eilė filmo momentų iškelia šį kūrinį virš daugelio panašaus žanro bandymų.

Civiliniam karui artėjant prie pabaigos, šiauriečių kariuomenės majoras Amos C. Dundee po to, kai 1864 apačų indėnai išskerdžia amerikiečių kavalerijos būrį ir pagrobia trejetą vaikų, pasiryžta nubausti indėnų civilius kalinius bei pietiečių kariuomenės belaisvius. Bendras uždavinys panaikina ne tik tarpusavio nesutikimus, bet taip pat ir rasinę neapykantą.

Filmas kartais atrodo kiek epizodinis, ir kai kurie charakteriai lieka nepilnai išlyginti. Tai gal pateisintina režisoriaus pareiškimu, kad filmo statytojai Columbia bendrovės atstovai, be režisoriaus žinios iš filmo iškirpo net 20 minučių. Šiuo atveju patiekiamas puikus Hollywoodo filmų gamintojų dviveidiškumas. Jei kokiam atvejy cenzūra pareikalauja iškirpti 30 sekundžių iš kurios gašlios scenos, tai gamintojai šaukia meno vardu, kad tai esmingai jungiasi prie viso filmo ir būtina palikti. Tačiau kai dėl komercinių filmo ilgumo sumetimų pačių gamintojų iškerpama net 20 minučių, tai atliekama visai ramiai, nors tuo atveju ir tikro nukenčia filmo meninė visuma.

Pagrindinių veikėjų rolėse Charlton Heston ir Richard Harris žavi puikia vaidyba, kai tuo tarpu spalvota fotografija patiekia eilę puikių Amerikos vakarų ir Meksikos autentiškų gamtovaizdžių.

Abu filmai tinkami suaugusiems ir jaunimui, išskiriant tik mažuosius.

PABALTIJO KRAŠTŲ mergaitės padeda vainiką prie lietuviško kryžiaus rugsėjo 5, pabaltiečių dieną, pasaulinėje parodoje. Nuotr. R. Kisieliaus.

RIMA E. BUINYTĖ ir Gabrielius A. Mironas susituokė rugpiūčio 28 šv. Andriejaus bažnyčioje Philadelphijoje. Nuotr. V. Gruzdžio.

Nauji DARBININKO skaitytojai

A. Utar, Taylorville, Ill. Vl. Simanavičius, Toronto, Ont. E. Bielkevičienė, New York, N.Y. Kun. Ed. Abromaitis, Chicago, Ill., A. Motuža, Chicago, Ill. V. Ruškėnas, Brookton, Mass., V. Bioševas, Hartison, N. J. P. Lelys, Cleveland, Ohio, S. K. Butkus, Silver Spring, Md., S. Jaras, Hartford, Conn., K. Lambertas, Pottstown, Pa., N. T. Bajoras, Pittston, Pa. M. Macežinskas, Brooklyn, N.Y. A. Ilgutis, Brooklyn, N.Y. V. Muraška. Philadelphia, Pa., A. Pakalnis, Manchester, Conn., V. Kiaunė, Easton, Pa.

Darbininką užsakė:

P. Wentz, Queens Village, N. Y. savo tėvui J. Nevikui, Worcester, Mass.

N. Mikalauskas, Brooklyn, N. Y. — Pijui Čibirkai, Dalton, Pa.

O. Balčiūnienė, Newark, N.J. —Keniaušiui, Waterbury, Conn.

R. Kontrimas, Poughkeepsie, N.Y. — E. Binkiui, Plymouth Meeting, Pa.

P. Račkauskas, So. Boston, Mass. — Broniui Račkauskui, Toronto, Canada.

Kun. Bortkevičius — seseriai D. Bortkevičius, Annapolis, Md.

Sveikindami naujus skaitytojus, dėkojame užsakytojams. Darbininkui minint 50 metų jūbiliejų, prašome visų surasti bent vieną naują skaitytoją, kad būtų galima užpildyti mirusių spragas. Naujiems skaitytojams pirmais metais metinė prenumerata tik 5 dol. Rašyti: Darbininkas, 910 Willoughby Ave. Brooklyn, N.Y. 11221.

A.✝ A.
KAZIMIERUI
MOCKEVIČIUI
mirus, nuoširdžiai dėkojame visiems už šv. Mišias, velionės lankymą ir užuojautos pareiškimą.

Dėkojame kunigam ir laidotuvių direktoriui S. Aromiskiui už paskutinį patarnavimą.

Dėkui giminėm, pažįstamiem ir visiem prisidėjusiem prie laidotuvių.

Nuliūdę
Motina, broliai ir seserys

TO PLACE YOUR AD, CANCEL OR CHANGE Tel. 867-3680

SCHOOLS

KAY-LAURE'
For A Beauty Career
- Beginners. Day and evening classes
- Refresher course
- Manicuring course

Free placement service
Write for brochure

KAY-LAURE'
SCHOOL OF BEAUTY CULTURE
New Classes start every Monday
8 Duffy Avenue
Hicksville, N.Y. ● OVerbrook 1-5313

FABIAN MUSIC SCHOOL
2 Patricia Court
Amityville - Massapequa Pk.
10 Lessons $10 Guitar - Accordion - Piano. Call 516 AM 4-6447 — Off Carmen Rd. 1 block South of Inter-County Center.

H. W. MALE - FEMALE

ENGLISH SPEAKING HOUSE CLEANER
ONE DAY A WEEK, STEADY
Near Woodhaven
Call after 5:00 P. M.
835-1596

OPERATORS
EXP. ON GORSETS
Single and double needle nerrow & Zig Zag Good pay Steady work: FIRE FLY, INC
537 Blake Ave Bklyn, corner Hinsdale Ave — EV 5-1400

PAINTING

PAINTING & DECORATING
Interior and Exterior
Houses & Industrial. We specialize in Interior Painting. All work guaranteed Call LY 7-3326 ask for Mr. Hollyfield 1842 Haight Ave Bronx, N. Y.

AUTO SERVICE

PARK SHORE AUTO CORP
Authorized Volkswagen Dealer
Route 33 Neptune New Jersey
We have the finest of cars Come in and see our values Ask for Kirt Gruber call 201 - 988-0100 Watch for our grand opening soon.

LIMOUSINES FOR ALL OCCASIONS
Available for weddings and funerals now booking for the fall. Call RA 8-8172 ask for Mr. Con Smith — — 2131 74th Street Jackson Htgs.

DISPLAY

JOSEPH HOVELL
SCULPTOR
Private and Class
Day & Evening Instruction
130 W 57th Street N. Y. C.
CO 5-7846

DELIA
THERAPHY EMPORIUM
40 West Lafayette St.
Trenton, N.J.
Ladies you lose (4 inches in) (4 weeks) with our new Discovery — Call 392-5876

VOCAL INSTRUCTION
ELMO RUSS, Voice Instruction
Special author of "Successful Singing" vocal range & power increase, Classes forming
Call 516 MO 9-8627

DO YOU WANT YOUR CHILD to start the school year on the right foot? Coaching in all elementary school subjects — Special emphasis on reading and arithmetic. Phone: EV 5-4258

HOTELS

GRANADA HOTEL
Air Conditioned Rooms Television in all Rooms. 15 minutes to all Airports. We cater to the World's Fair Guests.
268 Ashland Place Bklyn.
Call UL 8-2000

A home away from home HOTEL LUCERNE 201 W. 79th Street, New York City ½ block from Broadway and 79th St. Convenient to everything in the heart of N. Y. C. Newly furnished 1-2-3 room suites some with kitchenettes — moderate rates. EN 2-7100.

CONTRACTORS

B &S CONTRACTORS
1838 Flatbush Ave.
Anything, anytime, anywhere. Most Reasonable Rates Free Insurance Estimates. All Work Guaranteed.
Call MA 4-6868

V & V IRON WORKS
473 Hicks St Bklyn
Ornamental iron works Railings Cellar doors Steel porches, Iron stairs Room dividers — Violations removed All work guaranteed
Call TR 5-1362

For the Finest Craftsmanship
Call CONTRACTOR—PETER
European - Painter - Plastering
Paper Hanging - Carpenter
2 East 45th Street N. Y. C.
MU 7-6865 — TR 6-6174
9th Floor

TRUCKING

MOORES TRUCKING
817 E 214th Street
General trucking Manufacturers deliveries such as furniture & freight work. Also steady piece work or contract work For fast prompt service call TU 2-8496

TRUITTS EXPRESS
Light Moving & Trucking
Day & Night.
Free Estimates
Reasonable Rates.
Call GL 5-3350
530 Jefferson Ave., Brooklyn

PRINTING

INTERNATIONAL PRINTING CO
197 E 4th Street
EVERYTHING FOR THE PRINTING LINE
Call OR 3-1830

FUNERAL HOME

EAST MEADOW FUNERAL HOME, Inc.
Frank C. Mazza licensed manager Personal, friendly, dignified service priced to meet every need — 443 Newbridge Ave., East Meadow, L.I. Phone (516) IV 3-5565 — Chapels available in all boroughs.

WILLIAM A. MARTIN FUNERAL HOME
Chapels available in all communities We offer service and dependability combined with sympathetic understanding — 536 Sterling Pl. (cor. Classon Ave.) Brooklyn NE 8-6821

JAU 22 METAI!
WEVD
LIETUVOS ATSIMINIMŲ RADIO VALANDA
1330 KIL. 97.9 MEG. (FM)
ŠEŠTADIENIAIS nuo 5 iki 6 v.v.
DIREKTORIUS JOKŪBAS J. STUKAS
1016 Schleifer Rd. Hillside, N.J. 07205
Tel. (201) 289-6878

NURS. HOME

MRS. CATHERINE BROWN
116 Monroe St.
North Amytiville, L. I.
Room & Board for men in beautiful Long Island. Good home Cooking. Clean Rooms. Catholic Church within walking distance. Reasonable rates. Call 516 - 598-1067.

MRS. LILLIAN FORLER
396 Center Street
South Orange, N. J.
A home away from home Guest Home Room and Board for Women. Beautiful Home 3 Cooked meals Daily. Lovely area nice warm atmosphere. Patios Sun Rooms Catholic Church near by. Eeverything for Your convenience. Come spend your time with us. (201) 762-8771

For Senior Citizens will your retirement be a pleasure or a problem? Those with limited income but wishing to live in refined surroundings, having all the comforts of hotel service at minimum rates. Both men & women age 60 and over. Thorn-Mel Hall is located in a small community 3 mi. East of Port Jefferson. Inquiries invited 516 - HR 3-0665.

BALDWIN AREA
Room & Board for elderly person — preferrably under 75. $150 per month plus 1 month's security. Handicap entirely unimported. Meals served in room on request. 17 yrs. experience. Beautiful home. Call 516 TN 8-0966

SERVICES

WAITING FOR RAIN?
WE DIG A WELL
For Free Estimate Call
IN 3-0909
FLUSHING BUILDERS SUPPLY
34-30 Francis Lewis Blvd.

HENRY'S
LAWN SPRINKLING SYSTEMS
installed and serviced all work done at reasonable rates. All work guaranteed — 29 Brook Ave Bayshore Long Island Call 516 - 666-4025

MRS. BURNETTE HICKS
200 West 135th Street
Public Typist
We specialize in cutting stencils & Adressing envelopes — Filling in All work done at reasonable Rates.
Call 635-5224 or 665-2643

HOUSEHOLD SERVICE
San Kidd Floor Scraping Polyurethane Stain Fabulon Varnish Shellac. Also Specialists in Painted Floors Waxing We Guarantee All Our Work.
2853 Atlantic Ave. (Near Schenck)
Brooklyn Call 827-8900

MRS. TYLER'S TEA HOUSE
Private Tea and Card Reading
By Appt. 9 AM to 8 PM Daily
635 Flatbush Avenue
Brooklyn. Tel. 284-8332

CLEANING SERVICE
Lyles Bros Door to Door Automobile Cleaning windows and basements All work done at reasonable rates all work guaranteed — Call 537-8907 or 293-0877 7 AM to 8 AM 1230 Teller Avenue Bronx.

PITKIN TILE CO.
FULL SELECTION
of colored
FLOOR - WALL - MOSAIC
TILE
Alterations - Installations
Free Estimates
. . . or do-it-yourself at low cost
Call EVergreen 5-1550
2135 Pitkin Avenue
Brooklyn 7, N. Y.

AIR CONDITIONERS
Reconditioned & Guaranteed
1 - 1½ - 2 horsepower units
Immediate Delivery
107-11 Jamaica Avenue Jamaica
TOZI AIR COND CORP.
Call 441-3331

BAKERY

MEAT PIES, INC.
Affiliated with Near East Bakery
154 Atlantic Ave., Brooklyn, N.Y.
Grand Opening — August 9th
We specialize in Lamb Spinach Pies. We cater to all your party needs. Serving Bklyn., New York.
Call 875-2295

LONG ISLAND
statome įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo norus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai prieinamą kainą. ● Mes patys perkame L. I. žemės sklypus ● Visais reikalais kreiptis pas statybininką Andrių Armoną
Tel. 516 AN 1-2864

"VENTA"
Home Improvements Co.
Atlieka visus namų vidaus remonto ir modernizavimo darbus, įrengia rūsius (basements) pastoges (atikas) ir t.t. Darbas atliekamas sąžiningai patyrusių lietuvių stalių už prieinamą kainą. Kreiptis:
J. BANDŽIUKAS
84-12 102nd Street
Richmond Hill, N. Y. 11418
Tel. VI 7-2772

A. ANDRIUŠKEVIČIUS
LAIKRODININKAS - JUVELYRAS
Auksas - sidabras - deimantai laikrodžiai
9408 Jamaica Ave.
Woodhaven 21, N. Y
VI 7-2573

LIETUVIŲ ADVOKATAI

C. A. VOKET
VOKIETAITIS
ADVOKATAS
41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y
Tel. NEwton 9-6620

Stephen Bredes, Jr.
ADVOKATAS
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Telef. — APplegate 7-7083

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

VAITKUS
FUNERAL HOME
197 WEBSTER AVE.
PRANAS VAITKUS
Laidotuvių Direktorius ir balsamuotojas
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį Nauja moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite — Tel. TR 6-6434

Tel. EVergreen 7-4335
STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNI KOPLYČIA
423 METROPOLITAN AVE.
Brooklyn, N. Y.

STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
FUNERAL HOME
Moderni koplyčia - Air conditioned
A. J. BALTON-BALTRUNAS
Licensed Manager
& Notary Public
660 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva
GRABORIUS
Balsamuotojas
231 BEDFORD AVE.
Brooklyn, N. Y.

B. ŠALINSKAS - Salinskas
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse [illegible]

[illegible]
Laidotuvių direktorius
MODERNIŠKA KOPLYČIA
su Air Condition
[illegible] 7th St., New York 9, N. Y.
GRamercy 5-1437

KARLONAS
FUNERAL HOME
280 CHESTNUT STREET
NEW BRITAIN CONN
Tel BA 9 [illegible]

[illegible]
FUNERAL HOME
Inc.
PETRAS KARALIUS [illegible]
Laidotuvių direktorius ir balzamuotojas
[illegible] PROVIDENCE ST.
Worcester, Mass.
PL 4-6757 PL 4-1165

DARBININKAS

Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923
Spaustuvė GL 2-6916
Vienuolynas ..... GL 5-7068

NEW YORKO NAUJIENOS

Lietuvos generaliniam konsului a.a. Jonui Budriui prieš metus mirus, už jo vėlę gedulingos pamaldos bus rugsėjo 11, šeštadienį, 10 val. ryto Maspetho lietuvių bažnyčioje. Velionies žmona Regina Budrienė ir šeima maloniai prašo kartu su jais dalyvauti pamaldose.

New Yorko vyrų choro pirmoji repeticija po atostogų įvyksta rugsėjo 12 d. 7 val. vak. Lietuvių Atletų Klubo patalpose. Ridgewoode. Maloniai kviečiami nauji visų balsų dainininkai atvykti į repeticiją ir padidinti choro eiles.

WAGNER THEATER

110 Wyckoff Ave., Ridgewood, N.Y.
Kasa atidara: Penktadieniais 6 val. p.p.
Šeštadieniais iki filmos pabaigos:
Trečiadieniais — 12 val. dienos.
Penktadienį, rugsėjo 10 — iki Trečiadienio, rugsėjo 15, 1965
Apviltos širdies išgyvenimai —
"ICH WAR IHM HOERIG"
Vaidina:
Barbara Rütting, Carlos Thompson
Priedinė filma:
"Kleine Leute mal ganz gross"
Ir vėliausia vok. įvykių apžvalga.

Už a.a. dr. V. Tercijoną jo mirties metinių proga mišios bus rugsėjo 12 d. 11 v. šv. Jurgio bažnyčioje, 443 Park Ave. Bridgeport, Conn. Velionies žmona ir šeima kviečia atsilankyti visas gimines bei pažįstamus.

Lietuvių gydytojų V-tasis suvažiavimas įvyko Darbo dienos savaitgalį Detroite, Mich. New Yorko lietuvių gydytojų draugijai atstovavo: dr. V. Kanauka, dr. V. Avižonis, dr. P. Legeckis, dr. V. Paprockas, dr. St. Petrauskas ir dr. Jankauskas.

Maironio lituanistinėje mokykloje nauji mokslo metai prasideda rugsėjo 11, šį šeštadienį, 9 v. ryto. Tėvai raginami leisti savo vaikus į šią lietuvišką mokyklą.

Išnuomojamas Woodhavene didelis gražus kambarys su virtuve. Pageidaujama moteris. Teirautis vakarais nuo 6 val. šeštadienį ir sekmadienį visą dieną. Telefonas VI 6-1119.

LIETUVIŠKOJE MOKYKLOJE šį šeštadienį prasideda nauji mokslo metai. Nuotr. R. Kisieliaus.

Maloniai Jus kviečiame į didįjį

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" RADIJO PIKNIKĄ

Rugsėjo 12, sekmadienį

ROYAL GARDENS PARKE ir SALĖJE
990 E. HAZELWOOD AVE.

Pikniko pradžia 1 val. popiet • Šokiai nuo 4 val. • Programa 3 val.

Programoje dalyvauja:

- Rūtos ansamblis, dir. Algirdo Kačanausko
- Lietuvių, latvių ir estų tautinių šokių grupės

Didžiulės ekskursijos ruošiamos autobusais iš visų apylinkės kolonijų. Nesigailėsite atvykę! Veiks lietuviškų valgių bufetas ir "Darbininko" spaudos kioskas. Bus įvairių laimėjimų. Piknikas įvyks betkokiam orui esant.

Įėjimas — $1.25

JOKUBAS J. STUKAS, direktorius

Prie kryžiaus ir vėliavų

Lietuvos atstovas J. Kajeckas, kalbėdamas rugsėjo 5 pasaulinėje parodoje New Yorke, pakeliant Baltijos tautų vėliavas, tarp kitko priminė:

"Okupanto šventvagiška ranka nuplėšė Lietuvos trispalvę nuo Gedimino kalno ir visų Lietuvos pastatų. Lietuvių išeivių meilė tėvynei ją šioje parodoje garbingai iškėlė. Po ketvirties šimtmečio sutemų Nemuno krašte ir po tiekos aukų bei skriaudų mes galime su pasididžiavimu, su JAV himno autorium, kartoti kad "our flag is still here".

Mūsų trispalvė tebeplevėsuoja Laisvės statulos kaimynystėj ir draugingų Estijos ir Latvijos valstybių vėliavų draugystėje. Ji spindi laisvės dienų grožiu, kūjo ir piautuvo vergovės ženklais nesudarkyta. Ji iškelta ne tik pasididžiavimo tikslu. Ji iškelta ir tikslu padidinti mūsų ryžtą tęsti krutėti dėl Lietuvos.

Mes dėkingi JAV vyriausybei ir žmonėms už galimybę Lietuvos simbolį iškilmingai pagerbti tautos nelaimės metu. Mes dėkingi ir šios parodos vadovybei už suteiktą galimybę parodyt, kas mum brangiausia, ir viešai pasisakyti, kas mums skaudžiausia. Paroda užsidarys, bet šioji trispalvė paliks istorinė relikvija.

"Mūsų trispalvė plevėsuoja kryžiaus aikštelėje. Tai derinasi su šūkiu: Dievui ir Tėvynei. Lietuvai prikelti reikalinga širdies ir jėgų. Jų semiamės iš kryžiaus. Kryžius tai Lietuvos būsimo prisikėlimo viltis. Todėl pikta ranka, kuri Nežinomo Kareivio paminklą Lietuvoje sulygino su žeme, sunaikino ir kryžius Lietuvos pakelėse bei sodybose. Šiandien visa Lietuva — kaip Rūpintojėlis prie didžiojo kelio. Todėl šioje meditacijos alėjoje praeivio malda susimąstymu ir atdūsiu prisiminta kryžiuojama Lietuva".

"Ši diena taip pat Pabaltijo solidarumo diena. Tai Estijos, Latvijos ir Lietuvos laisvės dienų vienybės ir bendrų džiaugsmų prisiminimo diena. Ji taip pat Pabaltijo tautų bendros nelaimės, bendro ryžto, bendrų vilčių ir laisvės ilgesio diena. Bendru tikslu siekiant tegyvuoja pabaltiečių vienybė tėvynėje ir svetur ilgiausius metus!

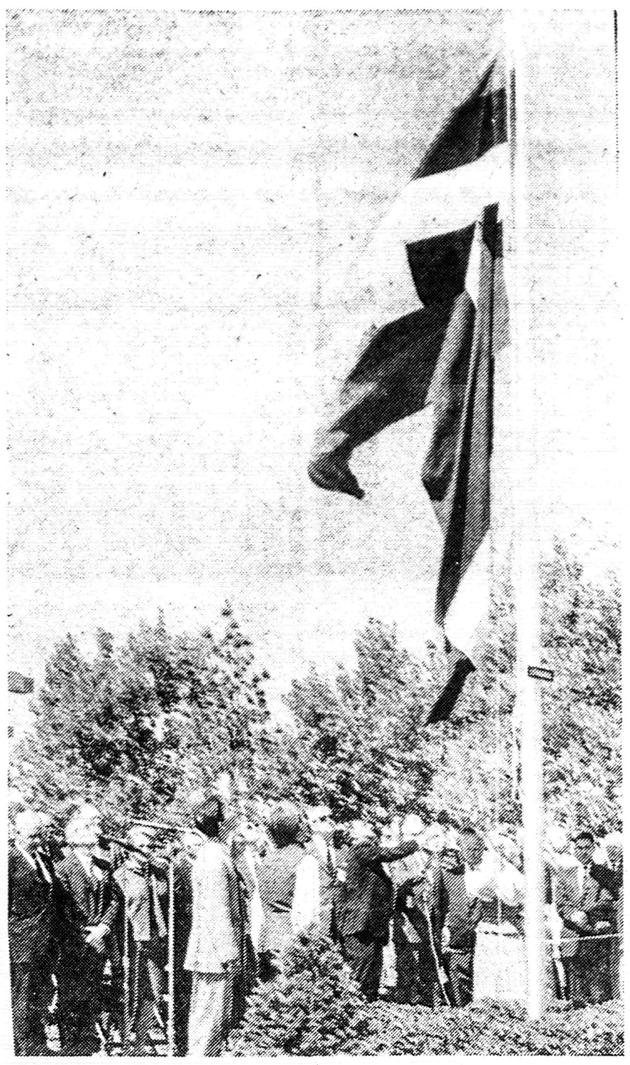

PABALTIEČIŲ VĖLIAVOS pasaulinėje parodoje rugsėjo 5. Nuotr. V. Maželio

Patentuotas lietuvio išradimas

Zenonas Ūselis, gyv. Flushinge 134-21 59th Ave. pakviestas dalyvauti tarptautinėje patentų parodoje, kuri vyksta kolizejume, Columbus Circle, New Yorke, nuo rugsėjo 9 iki 12. Jis išstato savo patentuotą modernų, naudingą ir labai plačios vartosenos valymo įrankį, kuris visiškai apsaugo vartotojo rankas nuo vandens, muilo ir kitų valymo priemonių ir tinka, galima sakyti, beveik kiekvienam valymo darbui.

Įrankis sudarytas iš savotiškos formos ir išpiovimo kempinės ir specialaus kotelio, kuris stipriai laiko prie jo prijungtą kempinę ir kartu leidžia ją visiškai suspausti, kada pačią kempinę reikia išplauti arba suspausti, visiškai nepaliečiant jos rankomis.

Kempinė pritvirtinta tokiu būdu, kad ją visą galima saugiai ir labai efektyviai naudoti betkokio dalyko valymui. Su ja lengvai ir greitai galima išplauti mažo indelio vidų, išvalyti drausyklą, nuplauti stalą ar šaldytuvą, kambario sienas ar automobilį arba net apvalyti ligoni, palegusi žmogu ar kūdiki. Vandens kiekis kempinėje kontroliuojamas spūstelėjant koteli daugiau ar mažiau, todėl kiekvienas valymo darbas gali būti atliekamas švariai, tiesiog nenulašinus nė lašo vandens ant savo rankų ar grindų ir neužteškus ant drabužių.

Kadangi šitas valymo įrankis yra ne tiktai visiškai naujas, bet taip pat nekomplikuotas ir patrauklus akiai, jis gali turėti neribotą rinką. Būtų gera, kad ir iš lietuvių tarpo kas rimtai susidomėtų jo gamyba.

Vietos numeris parodoj, kur išstatytas šitas įrankis yra 405. (z.)

ELIZABETH, N.J.

Šv. Petro ir Povilo parapijoj Šiluvos novena pradedama rugsėjo 8 d. 7:30 vakare ir baigsis rugsėjo 15. Novenai vadovaus Tėvas Jonas Bružikas, jėzuitas, visiems gerai žinomas pamokslininkas. Prelatas M. Kemėžis nuoširdžiai kviečia visus gausiai dalyvauti novenoj ir pagarbinti šv. Mariją mūsų tautos globėją.

Šiuo metu bažnyčioje eina dideli pataisymo darbai: tinkavimas, dažymas. Bažnyčios vidus visai bus atnaujintas. Kryžiaus kelių paveikslus atnaujina dail. Subačius. A. Z

Kun. N. Pakalnis ir A. Daugirdas atsiliepė pirmieji į Ateitininkų Šalpos Fondo Valdybos prašymą, kad kiekvienas ateitininkas sendraugis prisiųstų metinį inašą 3 dol. metams. Kun. N. Pakalnis atsiuntė 25 dol. ir A. Daugirdas — 24 dol.

PADĖKA

Komitetas Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti dėkoja Apreiškimo parapijos klebonui kunigui N. Pakalniui už leidimą parapijos piknike rinkti aukas žygiui į Jungtines Tautas paremti. Dėkojama ir talkininkėm rinkėjom Z. Pagramdienei ir L. Kulikauskienei, ta proga žodį tarusiam orkestro vedėjui Joe Thomas, ir visiems aukotojams. Surinkta 79 dol.

APREIŠKIMO PARAPIJOS salėje rugpiūčio 29 buvo pranešimas apie žygį į Jungtines Tautas. Nuotraukoje matome dalį susirinkimo dalyvių. Nuotr. R. Kisieliaus.

PABALTIEČIŲ DIENA PARODOJE

(atkeltas iš 4 ps.)

nės, Maironio mokyklos grupė, New Yorko šokėjų grupė, vadovaujamos Jadvygos Matulaitienės. Visom grupėm vadovavo Jadvyga Matulaitienė, kuri šeštadienį Aperiškimo parapijos salėje pravedė bendrą repeticiją.

Lietuvių tautiniai šokiai buvo atlikti gerai. Patraukė dėmesį spalvingi tautiniai drabužiai, gražus jaunimas, jo vikrumas.

Choro dainos

Paįvairindami šokius, įvedė choro ir solo dainų. Dainavo Apreiškimo parapijos choras, vad. V. Baltrušaičio, Operetės choras, vad. V. Strolios, Angelų Karalienės, vad. M. Liuberskio, V. Atsimainymo parapijos, vad. A. Vismino. Visiems chorams vadovavo Antanas Visminas. Dirigavo Vl. Baltrušaitis, M. Liuberskis. Pradžioje jungtinis choras padainavo — Maldą už tėvynę, Šiltas gražus rudenėlis, Kur giria žaliuoja.

Kitos dainos, programai užsitęsus, buvo praleistos. Ir gerai, kad praleido. Paviljonas yra atviras, jį gairina visi vėjai, ateina gatvių triukšmas. Tad ir su garsintuvų sistema sunkiai buvo girdima. Paviljonas yra pereinamas. Daug kas sustoja, pasiklauso, apsižvalgo. Šokis patraukia dėmesį, daina — nevisada. Jei dar lietuvių jungtinis choras buvo neblogai girdimas, tai toks latvių ansamblis visai nuskambėjo neišgirstas.

Solistės Irenos Stankūnaitės dainavimas buvo maloniai sutiktas. Ji mokėjo pasinaudoti garsintuvu, tad buvo girdima.

Estai ir latviai

Estai parodė savo tautinius šokius, chorą, solistę, moterų gimnastikos grupę. Iš jų labiausiai gal patraukė dėmesį moterų gimnastikos grupė, vyrų šokis su lazdomis.

Latvių programą sudarė tautiniai šokiai, latvių tautinė muzika, išraiškos šokių šokėja.

Žiūrovai turėjo progos palyginti visų trijų tautų tautinius drabužius, tautinius šokius ir kitokias tautines apraiškas. Susidaro įspūdis, kad lietuvių tautiniai drabužiai spalvingiausi, vyrauja gelsvi, žalsvi ruožai, kiriuose atsišviečia malonūs raudoni tonai. Latvių tautiniuose drabužiuose vyrauja raudonos ir gretimos spalvos tonai. Gi estų drabužyje ateina ir juoda spalva. Šokiai latvių ir estų daug lėtesni už lietuvių.

Programa labai ilgai užsitęsė, viso arti 6 valandų. Žmonės negalėjo tiek išbūti. Pradžioje dar atsidėję sekė, o paskui pradėjo išeidinėti ir vėl grįžti. Paviljono administracija norėjo, kad programa būtų nuo 4 iki 10 val., bet programa buvo anksčiau nutraukta, nes visi buvo pavargę. Lietuviai visą laiką savo programos nekartojo, latviai ir estai jau kartojo.

Tirščiausia diena

Tą dieną, rugsėjo 5, pasaulinė paroda buvo gausiausiai lankoma. Iš viso atvyko per 300,000 žmonių. Visur buvo tiek daug žmonių, kad net buvo sunku judėti gatvėm. Lietuvių, latvių, estų galėjo būti kokia 3-5 tūkstančiai, o gal ir daugiau. Paviljone pradžioje buvo labai daug žmonių, buvo sustoję antram aukšte, kur tik kas galėjo geriau matyti. Vėliau nuolatinių žiūrovų skaičius sumažėjo, bet šiaip praėjo labai daug parodos lankytojų. Prie pavlijono vartų buvo dalijama literatūros, programos. Tad visi, kurie tik atėjo, žinojo kas čia dedasi.

Tuo baigti lietuvių pasirodymai pasaulinėje parodoje. Padaryta labai daug, buvo bent kelios dienos atskiruose paviljonuose, praeitų metų lietuvių diena ir ši pabaltiečių diena — plačiai išgarsino mūsų vardą.

(p.)

Norite geros meniškos fotografijos —

PORTRETO - ŠEIMOS - VAIKŲ
Vairių progų: vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir kt. nuotraukų; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis padarys —

VYT. MAŽELIS

Tel. HYacint 7-4677
422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.

BOSTONO ŽINIOS

Tautos šventės minėjimas bus šį sekmadienį, rugsėjo 12, Lietuvių Piliečių D-jos auditorijoj. Pradžia 3 val. popiet. Paskaitą skaitys Lietuvos atstovybės patarėjas dr. St. Bačkis iš Washingtono. Meninę programą atlieka sol. Stasys Liepas, šv. Petro parapijos choras ir tautinių šokių šokėjai.

Prel. Pr. Virmauskis, Šv. Petro parapijos klebonas, rugsėjo 5 vėl susirgo ir paguldytas Carney ligoninėje dr. St. Jasaičio priežiūroje.

Mykolas ir Elzbieta Marazai, gyvenantieji 70 Clare Ave., Hyde Park, rugsėjo 3 atšventė savo 50 m. vedybinio gyvenimo sukaktį. Jų intencija tą dieną šv. Petro parapijos bažnyčioje aukojo mišias jų giminaitis kun. J. Trinka. Jubiliejaus banketas įvyko rugsėjo 5 jų kaimynų namuose įrengtoje salėje.

Baltijos tunto skautės ir jų draugės a.a. Reginos A. Lapinskaitės atminimui šv. Petro bažnyčiai padovanojo žalių rubų setą mišiomis.

Parapijos mokykloje prie bažnyčios rugsėjo 15 d. 7 v.v. pradedama registracija tikėjimo pamokom aukštesniųjų mokyklų mokiniams ir kitiems, kurie nori pagilinti tikėjimo pažinimą. Pamokos bus visą žiemą trečiadienių vakarais. Vadovaus kun. Juozas Svirskas.

AUDRONĖ BARŪNAITĖ

Audronė Barūnaitė, praeitą pavasarį baigus Emmanuelio kolegiją Magna cum laude pažymiu, rugsėjo 15 išvyksta tęsti studijų į Vokietiją. Audronė yra gavusi Fulbrighto stipendiją. Studijuos Mainzo universitete.

Antanas ir Ona Vileniškiai, inešė šimtą dolerių Lietuvių Fondui. Antanas Vileniškis prieš porą metų turėjo stiprų širdies priepuolį ri dėl jo pasidarė visam laikui nedarbingas. Tad jo auka yra dar vertesnė.

Pirmasis subatvakaris įvyks rugsėjo 18 tautininkų namuose; pirmasis kultūros klubo susirinkimas bus rugsėjo 25 Tarptautinio Instituto patalpose.